

КОРОНАВІРУС
І БЕЗРОБІТТЯ

2

НА РІЗДВО
ДО СИДОРЕНКІВ!

5

РЕФОРМ-БІЛЬШОВИЗМ
ТА ІНШІ ПОМИЛКИ

4

СПОВІДЬ АПТЕКАРЯ

8

№9 (35)

29 грудня 2020 р.

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ! СЛАВІМО ЙОГО!

У часи доріздвяних істин,
Коли Діва іще на порі,
Вам святих сподівань і здійснень
У прийдешньому світлі зорі...

Де снігів зачаровані блиски,
Хай прихилиться вам Висота,
І простягне до вас із колиски,
Пресвяті рученята Христа...

Богдан Томенчук

ХОЛОДНІ ПИРІЖКИ І ГАРЯЧІ ПОТРЕБИ

Diana
MAKAROVA,
Київ

Друзі! Я прошу прочитати це уважно.

Зараз на фронті не протопишся від волонтерів. Зараз на фронт йдуть каравани, які везуть до свят:

- цукерки
- мандарини
- пряники
- інші солодкі подарункові
- пиріжки ящиками
- вареники відрами
- олів'є бочками
- святкові концерти пачками

Все це красиво, святково, все це картинка. У все це вкладаються народні гроші, бо навіть доїхати машиною, повною смаколиків, до фронту — треба купити палива. А вже про проїзні кошти для супроводжуваних цю машину туристів і мови нема.

На цьому фоні нескладно загубитися волонтерам, які везуть на свята на фронт...

- ... та те ж саме, що й завжди:
- плівку
- мішки
- цвяхи
- скоби
- ремонтвані фронтів машини

- інструменти авто
- інструменти шанцеві
- болгарки, дрилі, шуруповерти, степлери та інші інструменти, інструменти, інструменти... цього ніхто ніколи в армії не видасть

- бензопили у безкінечній кількості
- кабель
- генератори
- електроніку, ноутбуки, принтери, планшети для коригування вогню, метеостанції, дальноміри, труби розвідників (перископи)

Ми ніколи не возимо на свята солоденькі подарункові — цукерками і пряниками нас пригостять на позиціях і так, військові вже давно в змозі купити це самі.

Ми ніколи не возимо на свята й взагалі не возимо — вареників, пиріжків, олів'є — військові нас і самі пригостять цими виробами власного приготування.

Армія не голодна!
Не голодна армія.

Досить мислити категоріями 14-го року!

Ми дуже любимо олів'є. Ми таємні поціновувачі олів'є, військові це знають, і тому до нашого приїзду на позиціях через одну

готують олів'є до нашого приїзду. Ніколи я не куштувала смачнішого олів'є.

На фронті нас чекає також чудовий борщ і драники власного приготування.

- На фронті ми їли на позиціях:
- шашлик
- пиріжки
- тістечка
- оселедець в шубі
- смажену й запечену рибу
- зайця й вепра
- фазана та іншу дичину
- і все це власного приготування.

На позиціях! Навіть не на КСП. А що ж тоді нам приготують на КСП, ви уявляєте?

О, ні, ви навіть не уявляєте, якщо вкладається в смаколики для фронту, бо там голодні ж хлопчики...

Дорогі друзі! Та навіть недруги. Наразі ми готуємо рейс, в якому повеземо все те саме, що веземо на фронт завжди. Список див. вище.

Я прошу вас.
Я шалено прошу вас та навіть прошу уклінно.

- Ті, хто розуміє різницю між:
- кабелем та варениками
- коптерами та цукерками
- ремонтваними фронтів машини та пряниками
- електронікою та смаколиків

інструментами та холодними пиріжками, які пруть через всю країну...

Я прошу вас звернути увагу на наш звичайний фронтів рейс і допомогти нам в закупівлі всього того, без чого обійтись на фронті неможливо.

- Повторюю список:
- плівку
- мішки
- цвяхи
- скоби
- ремонтвані фронтів машини

- інструменти авто
- інструменти шанцеві
- болгарки, дрелі, шуруповерти, степлери та інші інструменти, інструменти, інструменти... цього ніхто ніколи в армії не видасть

- бензопили у безкінечній кількості
- кабель
- генератори
- шини для фронтів машин
- електроніку, ноутбуки, принтери, планшети для коригування вогню, метеостанції, дальноміри, труби розвідників (перископи)

- коптери
- коптери
- коптери
- Виїзд ось-ось.
- Ще встигаємо закупити чи сплатити взятє в борг.

Наші реквізити завжди розташовано ось тут:

<https://www.facebook.com/fondDM/posts/1615417812050324>

Просимо допомоги.

На цукерки не витрачаємося. Витрачаємося на потрібні фронтів речі.

Дякую, друзі, за розуміння. Хто розуміє...

На фронті ще лишилися реальні волонтери, які вкладаються в РЕАЛЬНІ потреби. Не дайте їм потонути в навалі цукерок та пряників, вареників та пиріжків...

ТИМ ЧАСОМ

ТЕРМІНОВО ПОТРІБНА БІЛА ТКАНИНА НА МАСКУВАЛЬНІ СІТКИ: СТАРІ ПРОСТИРАДЛА, НАВОЛОЧКИ, МЕДИЧНІ ХАЛАТИ, ВСЕ БІЛЕ.

ЗА ДОДАТКОВОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ЗВЕРТАТИСЯ ТЕЛЕФОНАМИ :
+38097-594-92-51;
+38093-549-10-49
(ЮРІЙ МЕЛЬНИК)

З повагою команда
Малинського осередка
ГО «ДОЛОНІ ЖИТТЯ».

Коронавірус і децентралізація призвели до збільшення безробіття

Розмова з директором Малинської міської філії Житомирського обласного центру зайнятості Михайлом Противнем

Пандемія коронавірусної інфекції внесла свої корективи в життя суспільства. Насамперед це стосується сфери зайнятості.

У зв'язку з цим ми поговорили з директором Малинської філії Житомирського обласного центру зайнятості Михайлом Противнем про тенденції на ринку праці Малинщини, про найзатребуваніші вакансії та про роботу Малинського центру зайнятості.

Ще одним формальним приводом для зустрічі стала 30-а річниця створення Державної служби зайнятості.

— Михайле Борисовичу, 2020 рік пройшов під знаком пандемії COVID-19. Як це вплинуло на ринок праці Малинщини? Які б ви виділили тенденції на ринку праці цього року?

— У зв'язку з епідемією значно зменшилася кількість робочих місць. У співвідношенні до 2019 року, на 500 осіб збільшилася кількість тих, хто став на облік у центрі зайнятості. Ситуація критична ще й у тому, що більшість, яка перебуває у нас на обліку — люди з вищою освітою, серед них і двоє з науковим ступенем кандидата наук. У гендерному співвідношенні: відсотків 60 безробітних — жінки. За статистикою, переважають мешканці міста, а не району. Ще 60 осіб — з Чоповицької ОТГ. Робочих місць не так багато, але вони є. Люблю повторювати: хто шукає роботу — її знаходить.

Також у нас стоять на обліку ті, які працювали, наприклад, у Києві, або за кордоном, але повернулися в Малин через епідемію.

На сьогодні 33 особи, які перебувають на обліку, отримують більше 9 тисяч гривень (це максимальна сума допомоги по безробіттю) і по тисячі гривень (це мінімальна допомога) отримують 86 осіб. Все залежить від суми офіційної заробітної плати. Це ще раз говорить про те, що якщо людина офіційно працевлаштована, то навіть утративши своє робоче місце,

вона має змогу отримати максимальну виплату по безробіттю.

Зараз триває процес децентралізації, утворення Малинської об'єднаної громади, що також збільшує статистику безробітних, оскільки скорочується кількість працівників органів місцевого самоврядування. Частина з цих людей вже стала до нас на облік. А скорочення триватимуть і далі, оскільки формуватимуться нові об'єднані структурні одиниці, відділи, і потреби в такому великому штаті вже не буде. Наш обов'язок роз'яснити цим людям, як зареєструватися у центрі зайнятості, які потрібно подати документи, які є вакансії.

Отож і коронавірус, і децентралізація призвели до збільшення безробіття.

Чим при цьому допомогла держава? Існує програма по частковому безробіттю. Ми вже виплатили до 4 мільйонів гривень допомоги ФОПам та юридичним особам, які зупинили або обмежили роботу, у зв'язку з коронавірусом, і подали у центр зайнятості відповідні документи. У цьому випадку підприємство не втрачає працівника, а працівник — робоче місце. Також до 31 січня ми виплатимо 1 579 888 гривень одноразової матеріальної допомоги. До нас за допомогою уже звернулися 17 юридичних осіб. Сума складатиме до 8 тисяч гривень на одного працівника. Загалом Жи-

томирській області було виділено більше 22 мільйонів гривень на реалізацію даної програми.

— Як пандемія вплинула на роботу центру зайнятості?

— Під час пандемії нам доводилося працювати і в закритому режимі. Працювали лише через інтернет, через портал «Дія». Це досить зручно, але ми зіштовхнулися з тим, що далеко не всі клієнти мають доступ до інтернету і не всі вміють користуватися нашими послугами онлайн.

— Які наразі професії найзатребуваніші в регіоні і навпаки — на які попит мінімальний?

— Сьогодні, як я говорив, до нас приходять люди, які потрапили під скорочення. Іноді вони приходять до мене особисто на прийом. Я запитую: ким ви себе бачите в майбутньому? Мені відповідають: помічником керівника, секретарем тощо. Я їм відповідаю, що такі професії вже не затребувані. Веду до того, що попит на професії весь час змінюється і потрібно швидко пристосовуватися до нових вимог ринку праці. Сьогодні актуальні саме робітничі професії: рамники, електрики, механізатори, електрогазозварники. А от працювати нікому. Деякі вакансії не можемо закрити протягом 6-7 місяців. Натомість є багато безробітних чи тих, які працюють не за спеціальністю, маючи вищу освіту.

(Закінчення на стор. 3)

КОМЕНТАР ЗНАВЦЯ

Олександр
МИКОЛАЙЧУК

Зараз більш детально розберемося, що та як!

Герб — це зображення, яке створюється за певними законами і правилами геральдики.

А ось емблема — це символічне зображення з багатьма можливими тлумаченнями. Щодо герба вільні тлумачення неможливі.

У радянський період емблеми використовувалися на державному рівні, як у міських, так і в інших сферах замість традиційних гербів. Головною їхньою ознакою була майже повна невідповідність усталеним геральдичним традиціям, ігнорування правил.

Подивимося опис чинного герба Малина. Іспанський щит — основний фон герба зеленого кольору, символізує собою як Полісся, де знаходиться місто, так і його древлянську історію. По центру фону вертикально зображені кольори українського державного прапора. У верхній частині розміщена назва міста — «Малин». У центрі герба міститься сувій паперу, що також носить подвійне смислове навантаження: древне походження міста та основну галузь — розвинену у Малині папероробну промисловість, а також голуба — символа миру та древлянської історії. У нижній частині герба: 891 — рік заснування Малина.

І відразу ми натрапляємо на невідповідність. Дана форма щита не є іспанською!

Повне порушення правил тінктур, що є базовими для геральдики і полягають у ненакладанні металевих фігур на металеві

Залишки радянської епохи на новий лад? Чи є герб Малина гербом?

(тут йдеться про метал як колір; можемо побачити, як голуб нанесений на сувій, та ще й цифри...).

А зображення кольорів державного прапора у вертикальному вигляді більш властиве для емблеми.

Також розміщення фігур на щиті має відповідати певним вимогам. Зображена у полі щита й повернута у профіль фігура, у нашому випадку це — птах, має дивитися геральдично праворуч (уліво від глядача, оскільки в геральдиці сторони визначаються з точки зору того, хто несе щит). В окремих випадках може бути виняток, але не в цьому.

Йдемо далі: і знову чергові порушення. До гербового малюнка у щиті не дозволяється вносити дату заснування та назву гербоносця. Такі деталі укомпонуються поза щитом на стрічках.

У гербах міських територіальних громад рекомендується щит уписувати у декоративний картуш та увінчувати срібною міською мурованою короною з трьома зубцями. Найбільш поширеною формою геральдичного щита в міській геральдиці є іспанський щит (Isra).

Я мав сміливість виконати свій авторський варіант герба Малина, який вказував би на давню історію Малина.

Герб у моєму варіанті має іспанський щит із традиційним золотим обрамленням декоративним картушем і увінчаний срібною міською короною з трьома баштами.

У верхньому лазурному полі виходить золота дерев'яна фортеця з трьома баштами; в зеленому полі — золотий шолом зі срібним мечем. На врзці, в нижній частині щита, срібно-лазурна хвиляста база символізує річку Іршу.

Внизу картуша на стрічці напис: МАЛИН — ФОРПОСТ ДРЕВЛЯНСЬКОЇ ЗЕМЛІ.

Герб за своїм змістом єдиний і гармонійний. Фігури герба алегорично показують, що Малин стоїть на березі Ірші. Фортеця зображена теж не випадково, оскільки місто було форпостом на сході древлянських земель.

Шолом та меч гармонійно доповнюють герб та несуть сенсові навантаження. Найбільш розповсюдженим різновидом шоломів на території Русі середини VIII-XI століть був сфероконічний шолом, де наносник виконаний суцільно з корпусом — саме такий бачимо у древлянського князя Мала, скульптурного зображення його у Коростені. У геральдичному символізмі шолом означає приховану думку. Меч також є невід'ємною частиною князя та традиційно символізує готовність піклуватися про народ, захищати місто та брати участь у битві.

(Закінчення. Почток на стор. 2)

Вважаю, що це, в тому числі, через те, що ще у школі потрібно проводити більше профорієнтаційної роботи. Тому ми і намагаємося якомога частіше зустрічатися із школярами (на жаль, наразі через карантинні обмеження ми не проводимо зустрічей), щоб зорієнтувати їх, які професії є найзатребуванішими, а також підвести до свідомого вибору майбутньої професії. До прикладу, вважають, що робота комбайнера є не надто престижною. Але при цьому не говорять, що комбайнер, тракторист можуть заробити більше 30 тисяч гривень за місяць.

Ще одна проблема — небажання людей розвиватися та підвищувати свій освітній і кваліфікаційний рівень. До прикладу, підприємство хоче взяти людину, яка знає іноземну мову або працює із сучасними технологіями. Але таких людей знайти не може.

Деякі роботодавці, які часто зверталися до центру зайнятості, підвищили своїм працівникам заробітну плату й умови праці і тепер у них проблем з кадрами немає. З цього видно, що умови праці і заробітна плата завжди відігравали велику роль.

На жаль, багато кваліфікованих працівників виїжджають за кордон на заробітки, наприклад, у ту ж Польщу, де потужна економіка і де потрібні кваліфіковані кадри. Українці — нація працьовита і високоосвічена, нас із задоволенням беруть на роботу за кордоном.

На мою думку, зараз актуальна перекваліфікація на робітничі професії. Ми можемо надати цю можливість, забезпечуючи навчання і проживання

за рахунок Фонду. Всього протягом 3-6 місяців людина отримує нову професію.

— **Чи центр зайнятості продовжує надавати одноразову допомогу для відкриття власної справи чи все ж, у зв'язку з пандемією, ця допомога перестала надаватися?**

— Ми продовжуємо її надавати. Людина повинна не менше місяця перебувати на обліку в центрі зайнятості, пройти двотижнєве онлайн-навчання, успішно захистити свій бізнес-план. Також цього року ми прийняли рішення по компенсації Єдиного соціального внеску для 32 фізичних та юридичних осіб.

— **Наскільки сьогодні вдається працевлаштувати людей з особливими потребами? Чи готові роботодавці створювати для них робочі місця?**

— Протягом цього року ми працевлаштували 24 особи з інвалідністю. Інша справа, що роботодавці не надто охоче створюють для них робочі місця, тому вакансій дуже мало. Однак ми постійно наголошуємо на необхідності працевлаштування цих людей. Цьогоріч центр зайнятості провів круглий стіл з представниками місцевої влади, особами з інвалідністю, представниками громадських організацій, де обговорювали ці питання. Сьогодні в Україні є центри, де допомагають людям з обмеженими можливостями опанувати різні професії, і багатьом з них вдається працевлаштуватися. Щоб ви розуміли, за останні 11 місяців цього року 102 особи з інвалідністю стали на облік у центрі зайнятості. Для порівняння, у 2019 році до нас звернулися 74 особи.

— **Прогнози — рік невдячна, але все ж, на вашу думку,**

що може змінитися на ринку праці Малиниці наступного, 2021 року?

— Думаю, насамперед будуть менш затребувані професії керівного складу, що пов'язано зі створенням об'єднаної громади. Зате традиційно потрібними, повторю, будуть саме робітничі спеціальності. Сьогодні чую від підприємців, що вони готові платити кваліфікованим робітникам 15-18 тисяч гривень. Коронавірус не зникне завтра, він і надалі впливатиме на всі сфери життя, в тому числі й на ринок праці. Ми повинні бути готовими до того, що наступний рік не стане легшим. Для економіки і державного бюджету це буде сильний удар. Але, сподіваємося, підприємства працюватимуть, щоб зберегти свої кадри.

Однак чи стане менше клієнтів у центрі зайнятості? Думаю, так. Люди все ж пристосовуються до гірших часів. Незважаючи на різні катаклізми, економіка робить стрибок. Працедавці думатимуть, як реалізувати свою продукцію, а для цього потрібні працівники.

— **Цими днями Державна служба зайнятості відзначає 30 років з дня свого заснування. Яких змін зазнав центр зайнятості протягом цих 30 років? Яким він є сьогодні?**

— Державна служба зайнятості створена 21 грудня 1990 року. У Малині вже 21 березня 1991 року виконком Малинської районної ради народних депутатів затвердив рішення про створення районного центру зайнятості на базі бюро працевлаштування. Очолив новоутворену установу Володимир Васильович Швидун і 20 років залишався керівником, а також з ним працювали і ветерани — Світлана Долганова, Марина

Кучинська. Це саме ті люди, які займалися створенням та організацією центру зайнятості в Малині. Хочу сказати, що за цей період через центр зайнятості пройшло більше 75 тисяч шукачів роботи, з них більше 25 тисяч ми працевлаштували, 795 осіб стали підприємцями. Сьогодні наша робота спирається на єдину базу даних, де видно кожен наш рух у сфері зайнятості. Це ж дозволяє, наприклад, мені як директору центру зайнятості бачити кількість безробітних й актуальні вакансії в будь-якому місті чи селищі України. Це може бачити і кожен пошуківець роботи. Наш центр зайнятості не обмежувався лише пасивною допомогою, тобто реєстрацією клієнтів та виплатою допомоги по безробіттю. Ми активно проводимо ярмарки вакансій та професій, круглі столи, конференції, зустрічі, семінари, профорієнтаційні заходи, в тому числі серед школярів та студентів.

І найголовніше ми працюємо на результат. Наведу два приклади. Ми, як я вже зазначав, надали одноразову матеріальну допомогу 17 юридичним особам і стали другими в області після Житомира. Це свідчить про співпрацю з роботодавцем. Окрім того, скорочення фахівців у Житомирській службі зайнятості не торкнеться нашої філії. Думаю, це є своєрідним визнанням високої продуктивності нашої праці.

Загалом бачу лише позитив у нашій роботі. Пишаюся нашим колективом і вітаю своїх колег з річницею створення Державної служби зайнятості, й усіх земляків — з Різдвом Христовим і Новим роком!

Володимир ПЕТРЕНКО.

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

29 ГРУДНЯ

Міжнарод. день збереження біологічної різноманітності.

1906 — народ. С. Корольов, укр. конструктор ракетно-космічних систем.

1992 — Міністерство юстиції України зареєструвало Укр. скаутську організацію «Пласт».

30 ГРУДНЯ

1616 — вийшов з друку «Часослов» — 1-ша друкована книга в Києві.

1978 — в Києві стала до ладу перша в Радянському Союзі лінія швидкісного трамваю.

1992 — у Сімферополі почала виходити україномовна громадсько-політична та літературна газета «Кримська світлиця».

1999 — Верховний Суд України визнав статті кримінального кодексу, що передбачали смертну кару, неконституційними.

1865 — народ. Р. Кіплінг, англ. письменник (1936).

31 ГРУДНЯ

1695 — у Королівстві Англія ввели податок на вікна (щоби не платити, дехто з мешканців просто заклав їх цеглою).

1992 — припинила існування спільна держава чехів і словаків — Чехословаччина. З 1 січня 1993 в Європі з'явилися дві нові суверенні республіки — Чеська та Словачка.

1999 — Б. Єльцин пішов у відставку з поста президента Російської Федерації.

1 СІЧНЯ

45 до н.е. — введення в Римі юліанського календаря, розробленого єгипетським математиком Созігеном за дорученням Юлія Цезаря.

Обрізання Господа нашого Ісуса Христа. Об'явлення Божого імені людству.

1909 — народ. С. Бандера, укр. політик, діяч, голова проводу ОУН в 1940-1959 рр.

1968 — на 1-му телеканалі Центрального телебачення СРСР вийшов 1-й випуск програми «Час» («Время»).

2002 — поява готівкового євро.

2 СІЧНЯ

1938 — народ. А. М. Самойленко, укр. математик, академік НАН України (див. повідомлення про смерть ученого земляка у №6 «Форпосту» за 8 грудня).

1920 — народ. А. Азімов, америк. письменник, один з найвідоміших майстрів наукової фантастики.

3 СІЧНЯ

1892 — народ. Дж. Р. Р. Толкін, видат. англ. письменник, один із фундаторів фентезі.

1895 — народ. Б. Лятошинський, укр. композитор, диригент, педагог.

4 СІЧНЯ

1919 — Рада Східної Галичини прийняла рішення про приєднання до України.

1970 — учасники гурту «The Beatles» востаннє зібралися на студії для запису пісні «Let It Be».

РЕПОРТАЖ ВІД ДЕПУТАТА

Наталія Парфіненко про першу сесію Малинської міської ради 8 скликання

Бюджет-2021 проголосовано 23 грудня.

Прийнято понад 70 рішень. Добре, що всі вони попередньо вивчені на комісіях, бо і до ранку б не розібралися.

Затвердили детальний план території під новим цехом фабрики «Вайдманн». Директор запевнив, що виробництво не буде завдавати шкоди екології (є наукові висновки) і в місті з'являться 30 робочих місць.

Об'єднали міську та районну спортивні школи в одну установу.

Збільшили розмір статутного капіталу КП «Екоресурс» та проголосували за прийняття очисних споруд до комунальної власності громади.

Затвердили плани та звіти державних медичних закладів.

Закріпили депутатів по виборчих округах (я — відповідальна за села Малинівка, Юрівка, Лумля, Різня, разом з колегами Ларисою Костюченко та Русланом Єщенко — за мікрорайон вокзалу).

Прийняли в комунальну власність громади установи та об'єкти, що раніше відно-

силися до сільських та районної рад.

Затвердили програми по всіх напрямках — благоустрій, соціальний захист, медицина, освіта, ветеранські організації, культура, пожежна безпека, інвестиції тощо. (На сайті міської ради є тексти всіх проектів).

Установлено вартість харчування в навчальних закладах. Дошкільнята харчуватимуться на 22 гривні (віком до 3 років), 25 гривень (до 7 років), школярі — на 24 гривні. Частину коштів за харчування дошкільнят та учнів молодших класів буде покривати бюджет. Також прийнято ряд пільг на харчування для пільгових категорій сімей.

Прийнято рішення про забезпечення підвозу учнів та педагогічних працівників до закладів освіти (сільських) та на олімпіади й інші заходи.

Ну, і найцікавіше — бюджет-2021. Для всіх — новий. Уперше замість 19 сільських і 1 селищного, 1 районного та 1 міського бюджетів приймають 1 бюджет громади.

Доходи — понад 360 мільйонів гривень, де левова частка — це освітня субвенція: 116 мільйонів гривень, податок на доходи фізичних осіб — 145 мільйонів гривень, дрібніші надходження — рентна плата за користування лісом, надрами, акцизні податки (до речі, коли купуєте цигарки чи алкоголь, просить у продавця чек, офіційний продаж цих товарів наповнює міську скарбницю), транспортний податок, туристичний збір, плата за надання адміністративних послуг, кошти від управління майном, інше. Жаль, що базової дотації від держави міській раді не дадуть, а до об'єднання район отримував її орієнтовно 3 мільйони гривень.

Витрати: на освіту передбачено 244 мільйони гривень, державне управління — 47,5 мільйона гривень (13,4% від бюджету, що відносно небагато в загальній структурі витрат).

На соціальний захист виділено 14,7, охорону здоров'я — 10, культуру — 12,5, спорт — 5,2, ЖКХ — майже 17, дорожнє господарство — 1,5 мільйона гривень. Також забезпечені інші дрібніші витрати. Бюджет розвитку (ура! він є!) становить 9,5 мільйона гривень. Це кошти на комп'ютер у земельній відділі, ремонт пожежної сигналізації в школі №2 та реконструкцію приміщення школи №3, ремонт системи киснепостачання лікарні, поповнення книжкового фонду бібліотек, придбання сценічних костюмів Мала, Малуші, Добрини, придбання насосних агрегатів, установки для ямкового ремонту, будівництво бюветів питної води, проведення експертизи генерального плану міста та придбання обладнання для інклюзивної освіти.

Більш детально з усіма рішеннями можна ознайомитися на сайті ради.

ЦИТАТА НА ЗАВТРА

Настане і той час, коли космічний корабель з людьми залишить Землю і попрямує в подорож.

Сергій Корольов.

Що було не так із західною підтримкою реформ в Україні

Топ-10 помилок західних партнерів щодо України у 2014–2019 роках

Роман ВАЩУК,
екс-посол Канади
в Україні

Викладаємо конспект лекції колишнього посла Канади в Україні Романа Ващука, організованої Науковим товариством Шевченка у Канаді, в якій він детально і відверто виклав свій погляд на українські реформи: перебіг, підтримку, комунікації, реакції суспільства. Це дуже довгий текст, який вартий вашого часу, бо пояснює, що й чому відбувалося в Україні з 2014 року і до сьогодні. Лекція відбулася за три дні до українських місцевих виборів, 22 жовтня. Але зверніть увагу, наскільки точно здійснився його прогноз (у самому кінці). Дали пряма мова:

Часто західні люди вважають, що вони все розуміють про Україну. Мовляв, вона наробила вже стільки помилок, було стільки травм в історії, що як щось в Україні не виходить, треба просто закопати очі і сказати: «Знаєте, то просто Україна. It's just Ukraine» — і всі розуміють, чому ваш проект не вдався. Але, може, західні країни щось недоговорюють про свої спроби допомогти. Я не виключаю, що левова частка помилок і проблем України — це «заслуга» самих українців, які, як ми знаємо — талановитий народ і, зокрема, талановито вміють одне одного обдурювати і потім жалілися на свою лиху долю. Але ми всі трохи доклалися до помилок 2014-19 років, і про це я хочу розповісти.

Отже, в кінці листопада 2016 року, у «золоту», як тепер зрозуміло, добу українських реформ, я був на імпрезі в Українському домі в Києві (колишній музей Леніна), де виступали різні люди, які або ще були в уряді, або саме йшли з нього. Це була перша хвиля післямайданних реформаторів, і вони виступали з короткими промовами про те, що їм не вдалося і чому. Над ними було таке лого в дусі Silicon Valley (Кремнієва долина), де йшлося про реформи і факапи (невдачі). І я подумав: «Ну якщо вони можуть майже на вершині своїх досягнень вже про таке думати, то може ми, як партнери, маємо також бути трохи самокритичними».

Я пропонував це своїм колегам-послам кілька місяців і навіть років, і щось ніхто мене не підтримав. Тож це моя друга спроба самокритичного огляду того, як Захід старався підтримувати Україну, але не в усьому це вдалося.

Україна — дуже складна країна, яка ледве сама себе розуміє. Звинувачувати якихось консультантів чи керівників програм з інших країн, що вони їй до кінця не зрозуміли — трохи несправедливо, бо це така морська глибина, в яку можна поринати й поринати і не до кінця все збагнути.

Навіть близькі сусіди України, як такий собі Володимир Путін, аналітично прорахувалися і, влаштувавши війну 2014-го року, отримали не той результат, на який сподівалися.

Навіть найближчі вороги не повністю розуміють Україну, а віддалені приятелі — і поготів. Так само, як і не розуміють київські еліти громадянського суспільства, що було в самій гушці Майдану, бачило свою перемогу та вирішило, що ця перемога стосувалась усіх громадян з усієї України. А виявляється, що це не так.

Стосується і діаспори, яка вирішила: «Ага, нарешті ті повністю сприйняли нашу модель ідентичності. Ура, все це вже «залізобетонно». Виявляється, що і це не зовсім так.

Україна протягом трьох десятиліть мала три революції, якщо рахувати «Революцію на граніті», 30-річчя якої ми відзначали. Ця, плюс «Помаранчева революція», плюс «Євромайдан», чи «Революція гідності» у 2013-2014 році. Отже, щось тут трохи не так із самопочуттям всієї країни. Якби хтось був психіатром чи психологом України, то сказав би: «Ви маєте якісь глибші проблеми, лягайте на канапу, розкажіть мені, в чому вони полягають».

Україна не дуже хоче лягати на канапу, тому кожен пробує вгадувати. Коли я приїхав до Києва, мій новий колега, посол Іспанії, великий українофіл, пробував понизити мені це так: «Знаєте, колего, от українці — дуже освічений народ, серед найбільш освічених». 73% молоді в 2014 році були охоплені універ-

СЕКТОРИ, ЩО НЕ БУЛИ ОЛІГАРХІЧНИМИ, А ЦЕ ІТ І ДО ПЕВНОЇ МІРИ СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО, СТАЛИ ГОЛОВНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ

ситетською чи парауніверситетською освітою. Це дуже високий відсоток у світовому вимірі, але водночас люди офіційно низькооплачувані і з дуже високим коефіцієнтом сприйняття корупції. Україна була тоді 142-ю країною у світі за корупцією у списку з 198 країн. Тобто надто освічений народ, недооплачуваний, з глибокою недовірою до держави, як до чужорідного тіла, що сидить на шії.

Усе це створювало механізм для цих постійних революцій, коли освіченість України, недовolenість України і корумпованість України створювали цю динаміку — так вважав мій колега. Але весь цей людський потенціал України також створював великі можливості реформування.

Непопулярні рішення сприймалися як катастрофічні

У будь-якому разі позитивних змін було дуже багато — про це є всеохопне дослідження «Reforms

in Ukraine after the Revolution of dignity» за редакцією Івана Міклоша, колишнього віцепрем'єра Словаччини, який був роками головним радником спочатку президента, потім прем'єр-міністра з питань реформ, а також Павла Кухти, українського економіста і за часів «раннього Зеленського» заступника міністра економіки.

Там дуже добре викладені всі ті виклики: як почалася війна, з нею економічна криза, валюта підстрибнула до 30 з лишнім грн за долар і стабілізувалась десь на рівні 23-26 грн за долар (за часів Януковича курс штучно підтримувався на рівні 8 грн за долар, поки пройдалися всі валютні резерви). З тим була пов'язана економічна рецесія, зменшення ВВП на 9-15%.

Тепер ми в умовах пандемії і бачимо, що це знову може статися, але ми, західні люди, не врахували, а українці, може, забули (але не на підсвідомому рівні), що у 2007-2008 роках, коли була глобальна фінансова криза, ВВП України просів ще більше, на 13-14% в річному вимірі. Уявіть, яка це травма. Якщо вас ударили раз, ви ледве оклигали, а вас ще раз влупили по голові, навіть якщо ви призабули той перший раз, ефект залишився.

Так що українці були вже биті до 2019 року, і це вплинуло на те, як вони сприймали всі зміни. Українці перераховують свою платню і статки в доларах, хоча їхні щоденні витрати — не в цій валюті. Це якби канадці вираховували свій добробут у тому, скільки коштує канадський долар відповідно до американського. Воно, звісно, важливо для нас, коли ми їздимо у Флориду, але ми живемо в принципі в канадських доларах всередині своєї країни. Отже, в підсумку реформ, в еквіваленті купівельної спроможності ВВП України на 2019 рік вже був трохи вищим, ніж в 2014-му.

Тобто минула хвиля рецесії, пройшов занепад, а потім відновилося економіка з певними змінами. Зокрема ті сектори, що не були олігархічними, а це ІТ і до певної міри сільське господарство, стали головними джерелами відновлення економіки. І було ліквідовано половину банків України. З погляду вкладників — не дуже радісна подія, але з точки зору прозорості фінансової системи України — дуже позитивні та потрібні рішення. Дуже багато з тих потрібних рішень були болючими.

Свого часу, здається, Жан-Клод Юнкер, колишній прем'єр Люксембургу, потім голова Єврокомісії сказав: «Всі наші керівники Євросоюзу, його країн, знають, що треба зробити, вони просто не знають, як після того їх мають знову обрати».

І перші уряди після Майданів в Україні до 2019 року робили непопулярні речі серед звичайних людей. Вони були популярними у Вашингтоні, у Міністерстві фінансів у Оттаві, але не в Христинівці чи

Мелітополі. Те, що оздоровило з нашої західної точки зору українську економіку, часто сприймалося в Україні як одна катастрофа за другою, а невдоволення ними підігріто тими, хто програвав — олігархами, що володіють основними телеканалами.

«Ми стали складовою «канапки» українських реформ»

До чого тут міжнародна спільнота, до якої я належав як посол Канади? З одного боку послі знають, що є представниками іншої держави і не мають втручатися у внутрішні справи.

З іншого боку, від громадянського суспільства і перших урядів після Майдану було запрошення: «Втручайтесь, радьте, натискайте, щоб ми могли зробити ті ре-

ВСІ НАШІ КЕРІВНИКИ ЄВРОСОЮЗУ, ЙОГО КРАЇН, ЗНАЮТЬ, ЩО ТРЕБА ЗРОБИТИ, ВОНИ ПРОСТО НЕ ЗНАЮТЬ, ЯК ПІСЛЯ ТОГО ЇХ МАЮТЬ ЗНОВУ ОБРАТИ.

форми, які хочемо, незважаючи на спротив наших внутрішніх ворогів». Тому питання, як і коли переступати межу невтручання, стало трохи делікатним. Щоб це якось врегулювати, у 2015 році на саміті «Великої сімки» (вже не вісімки, бо Росія вже була виключена) канцлерка Меркель створила групу послів у Києві, які мали координувати спілкування з владою України щодо реформ.

Я тоді думав: «Господи, це потрібно буде ще раз зустрічатися? Ще якась запланована зустріч щотиждень-два додатково до іншої програми? Скільки можна балаканини? тощо». Але, як виявилось, системні німці мали рацію, ми почали зустрічатися і працювати як певна міжнародна команда, що мала вплив на рішення влади України у фінансовому та інших секторах.

2018 року ми ще створили спільний акаунт в Твіттері, де люди чекали наших заяв та реагували на них. Ми стали складовою «канапки» українських реформ. Ідея була в тому, що є зовнішній світ, західний світ, є українське громадянське суспільство, активісти і посередині десь є українська влада.

І одні, і другі змушують робити позитивні та корисні реформи. І це спрацьовувало до пори до часу, але вже до 2019 року чи то хліб зачерствів, чи то шинка в канапці трошки запахла, але модель вже не спрацьовувала. І як громадянські активісти, яких почали називати «соросятами», так і зовнішні партнери, яким закидали зовнішнє управління Україною, почали вже всім трохи набридати. Ну, найбільше ми набридли саме олігархам, але вони переконали багатьох людей, що і їм також. Отже, топ-10 наших помилок.

№1 — РЕФОРМ-БІЛЬШОВИЗМ

Якщо не досягнуто все на 105% — то зрада.

«Зрада» — це майже мем українського життя, як і перемога, ганьба та інші подібні емоції. Я не був у Києві під час Революції, стежив за нею з Белграда через соцмережі, але був тиждень у березні 2014 року, а тоді вже приїхав на тривалий час у жовтні. І я побачив таку екзальтовану віру, що все можна змінити, перевернути, перетворити і, як виявилось, західні країни підписалися під цією програмою максимум.

Логіка така, що українці самі цього хочуть, ну як їм відмовити, ми також маємо погодитися, що все це реально і все треба виконати. І якщо коли-небудь дійсність не відповідала цим завищеним очікуванням, всюди повідомлялося про зраду. Це був 2015-2016 рік, ми мали радницю з Канади, яка працювала з судовою системою, і вона мене спитала: «Романе, чому українці не можуть бути щасливими, досягнувши 80% успіху?».

Люди вважали, що потрібно вимагати максимум, щоб досягти хоча б чогось. Але небезпека ховалася в тому, щоб досягнувши 80%, говорили тільки про 20% того, що не вдалося.

Це демотивує людей і створює враження, що немає жодних досягнень. Порівняйте, що пишуть тепер деякі публіцисти. Наприклад, Сергій Фурса був великим критиком Порошенка — і в журналі «Новое время», і в соцмережах, тепер він говорить про старі добрі часи, «золоту добу», коли ще були реформи. Ну то, Сергію, де ти був, чи тебе хтось підминив у ті роки, коли тобі не вистачало всього досконалого?

Досконалість справді мотивує, але може також демотивувати, якщо тобі втвочмають у голову, що не досягнувши максимуму, ти не досягнув нічого.

№2 — ДВІ РІВНОЗНАЧНІ ВІЙНИ

Росія ≠ Корупція
Ідею, що є дві рівнозначні війни в Україні, озвучували деякі послі: «Україна має дві війни: війну проти Росії та війну проти корупції, і вони обидві однаково важливі». Інші також це підтримували.

Досвід моїх родичів, які брали участь в українських різних визвольних рухах і потім сиділи по таборах — полонених чи переміщених осіб — у різних сусідніх з Україною державах, підказував мені, що це не так. Бо всілякі внутрішні негаразди держави можна з часом вирівняти, але якщо ти програєш війну із зовнішнім ворогом, то всі інші дискусії стають теоретичними, і ви їх проводите або в концтаборі, або в еміграції на форумах Наукового товариства імені Шевченка.

«Для нас Різдво завжди було і залишається святом, яке об'єднує нашу родину»

Про традиції святкування Різдва у родині Сидоренків

Володимир ПЕТРЕНКО

На Малинщині живе багато тих, хто святкує Різдво саме 25 грудня. Серед них і родина Сидоренків. Коли буваєш у цій родині гостем на Різдво, помічаєш, що для них це не просто формальний привід для святкування чи посиденьок, а дійсно наповнене високими сенсами свято, глибока родинна традиція. Це і стало спонукуючою для розмови з Францискою Сидоренко, етнічною полячкою, предки якої жили на Житомирщині ще з 60-х років XIX століття, про традиції святкування Різдва у їхній родині.

Пані Франциска розповідає, що традиційно Різдву передували піст (у католицькій традиції він має назву Адвент і триває приблизно з кінця листопада до 25 грудня). У цей час утримувалися від м'ясних страв та від гучних гулянь.

А святкувати Різдво починали 24 грудня з Вігилії (у православній традиції — Святвечір). Як пригадує пані Франциска, цього дня ще з ранку починали наряджати ялинку. До вечора поспішали закінчити всю домашню роботу і приблизно о 18-19 годині йшли до бабці на Вігилію.

— Нас завжди навчали, що перед тим, як сідати за різдвяний стіл, потрібно попросити один в одного пробачення, пробачити один одному, не мати один до одного жодних претензій. Ми були дружною родиною, але все ж часом траплялися непорозуміння й образи, тому важливо було зустрічати Різдво, пробачивши їх, — розповідає пані Франциска. — Перед вечерею була обов'язкова молитва. Після цього ми ламали облатки (коржик прямокутної форми, який випікають з білого борошна та води без додавання дріжджів — В.П.), які нам із Польщі завжди надсилав дядь-

На фото: верхній ряд, друга зліва — Франциска Сидоренко (дівоче прізвище — Матович); зліва — Катерина Молодовська, справа — її сестра Станіслава і матір Ядзя; нижній ряд з ліва на право — дядьки Ясь Молодовський, Стась Матович і батько Ян Матович.

ко Стась. При цьому висловлювали один одному побажання. Потім сідали за стіл. Святковий стіл був завжди застелений білою скатертиною, зверху лежало багато сіна, на яке ставили страви. Я пам'ятаю, що обов'язково відразу після ламання облаток, ми за традицією з'їдали яблука. Звідки пішла така традиція, я не знаю. На столі завжди були кутя та пісні страви: вареники з маком, тушкована капуста з грибами, тушкована й смажена риба, смажена картопля, вінегрет.

Звичайно, зважаючи на радянський час, ні про які святкування поза родинним колом не могло бути й мови. Та, проте, за словами пані Франциски, на Вігилію обов'язково запрошували сусідів або самотніх та старих людей, а також на Святвечір ходили в гості до православних сусідів.

І, звичайно, святкування не обходилося без співу колядок. Особливо багато колядок польською і російською мовами знав батько пані Франциски, їх він ще в дитинстві вивчив на своїй історичній батьківщині.

Батько пані Франциски вписується в той колективний портрет людей, які потрапили в жорна сталінських репресій, пройшли заслання, але при цьому не втратили власної гідності. Народився він у селі на Західній Білорусі, неподалік кордону з Литвою. До Другої світової війни ця територія входила до складу Польщі. У селі проживали поляки, білоруси, литовці та росіяни. Однак офіційно мешканців ніхто не ділив за національностями, у паспорти писали просто — «обиватель Польщі». Незважаючи на те, що село було багатонаціональним, ніякої міжетнічної напруги не існувало.

— Батько пригадував, що коли було Католицьке Різдво, — розповідає пані Франциска, — він із гуртом ходив до католицьких родин і співав колядки польською мовою, а на православне — колядував російською. Все змінилося, коли у 1939 році їх завоювали совети. Мій батько завжди говорив, що їх саме завоювали, а не, як нас вчили у школі, звільнили.

Наступні роки наклали трагічний відбиток на його життя. У часи війни його та брата Станіслава мобілізували до лав Армії Людової. Після війни його та його батька вислали в Карелію як «зрадників батьківщини», де вони дивом вижили. Після смерті Сталіна батька пані Франциски реабілітували, і він випадком опинився у Малині, де й залишився. На Західну Білорусь він не мав права повертатися. Та все ж не зламався і зберіг у собі внутрішню свободу та гідність.

Франциска Сидоренко згадує:

— Мій батько народився вільною людиною, він знав, що таке справжня свобода. Я згадую його, як мужню людину, яка ніколи не боялася говорити нам правду про репресії, заслання — речі, про які тоді навіть боялися згадувати. І нас вчив також говорити правду та бути чесними.

Сьогодні велика родина Сидоренків продовжує, як і колись, збиратися за різдвяним столом.

— У мене чоловік православний, багато наших родичів та друзів також православні, тому ми святкуємо Різдво двічі — 25 грудня і 7 січня. Для нас Різдво завжди було і залишиться святом, яке об'єднує нашу родину, — підсумувала нашу розмову пані Франциска.

Насправді родині Сидоренків байдуже, якої людини віри. Вони завжди прийдуть на допомогу чи то католику, чи православному, чи атеїсту, чи агносту. Їхній дім відкритий для всіх людей доброї волі.

Фото із сімейного архіву Франциски Сидоренко.

(Продовження. Почток на стор. 4)

№3 — АНТИКОРУПЦІЯ ПОНАД УСЕ!

Отже, я це повторював тим людям, які хотіли мене слухати (а їх було небагато), що найважливіша війна для України — зовнішня і що не можна зсередини палити хату й одночасно її обороняти. Говорячи це, може, стаю де-факто союзником якихось не надто прогресивних сил, але все-таки державність для мене пріоритетна. До певної міри це відповідає канадському гаслу внутрішньої політики, але застосоване щодо України: «Peace, order and maybe good government» (Мир, порядок, і тоді, можливо, гарний уряд — ред.).

Наголошування на рівнозначності цих двох загроз означало, що на Заході раптом склалося враження, що коли Україна не стане блискучим зразком усього найкращого в людському житті, то не заслуговує на те, щоб її обороняти. Скажімо, перший ліпший Бангладеш, чи перша ліпша там Бельгія, чи перша ліпша Ефіопія мають право на існування безвідносно до їхнього рейтингу «Transparency International», а Україна мусить собі заслужити право, щоб хтось її підтримував і обороняв. Мені здається, що це трохи логіка догори дригом.

Радше, ніж верховенство права. Із попередньою проблемою пов'язаний підхід «антикорупція понад усе» — замість ширшого поняття верховенства права. Звісно, це реакція на сподівання самих українців, які, поваливши ненависну багатьом із них владу, хотіли справедливості і в деяких випадках — помсти. Щоб після успішної революції переглянути всю 25-літню тоді історію незалежної України і виправити всі неправди за цей час.

Одночасно міжнародна спільнота, урядові, неурядові і міжнародні організації створили цілий антикорупційний апарат, який вирішив, що настав його «зоряний час» і потрібно розбудувати в Україні антикорупційні системи.

Але в Україні при відносно слабких інституціях особисті горизонтальні і вертикальні особисті зв'язки майже для всіх є звичним шляхом для вирішення питань. Отже, якщо ви взяли за велику антикорупційну безкомпромісну кампанію, то майже кожен в Україні підпадає під її дію.

Корупція в Україні — це не секторальна проблема, яку можна успішно вирішити, як, скажімо, проблему торгівлі наркоти-

ками у Новій Південній Валії в Австралії, де створили незалежну комісію, вона перевірила порт і поліцію, знайшла тих, хто цим займався, і викорчувала більшість корупції у тій сфері.

В Україні, як казав тодішній секретар Ради нацбезпеки про перший етап мобілізації в українській оборонній індустрії, «не було корупції в системі, система була корупцією, і ми нею користувалися, щоб оборонку запустити в роботу».

Проголошуючи хрестовий похід проти корупції, ви йдете майже проти всього політичного класу цієї країни. Я зразу мав певні застереження, бо мав досвід, пов'язаний з фінансуванням Міжнародної комісії проти безкарності у Гватемалі (CICIG). Це така прокуратура, де головний прокурор був не з Гватемали, і яка об'єктивно розглядала проблеми гватемальського суспільства. Їм багато чого формально вдалося. Ними керували іспанські і колумбійські прокурори, і вони розпочали кримінальні справи проти майже всіх секторів гватемальського політичного життя.

І ось що цікаве сталося. Розпочавши боротьбу із корупцією, вони посприяли обранню в 2015 році президентом Гватемали комедіянта

без жодного політичного досвіду, якого звали Джиммі Моралес. На антикорупційній платформі.

Після обрання президентом він раптом знайшов спільну мову з різними гравцями гватемальського економічного, олігархічного й іншого життя. І от у вересні 2019 року, після десяти років фінансування цієї комісії не тільки Канадою, а й Америкою та ЄС, президент Моралес викинув її з Гватемали за згодою обох кандидатів, які вийшли у другий тур під час президентських виборів.

Тобто всі погодилися, що їм цей CICIG не потрібен. Це свідчення того, що такий фронтальний наступ на всіх і вся скорше чи пізніше захлинеється, і більш врівноважений та селективний підхід, мабуть, був би більш успішним.

Ширші реформи щодо верховенства права — не настільки видовищні, як заарештувати когось і розкласти банкноти перед камерою, але могли б дати кращі результати у довготривалій перспективі. Чогось у цьому напрямку все-таки було досягнуто.

Але наведу приклад, що демонструє проблему максималізму і надмірного фокусування на антикорупції: справа нового Верховного Суду України. Старий Верховний Суд ліквідува-

ли, щоб створити новий, при тому ліквідували ще один рівень суддів, створений за часів Януковича під управлінням його юриста, пана Андрій Портнова.

Тепер він розповідає, що Порошенко та його реформатори ліквідували його роботу і набрали з допомогою Сполучених Штатів, ЄС, Канади нових суддів. Їх врешті набрали майже 200 — в Україні Верховний Суд має вислухати кожну судову справу, в якій буде подана апеляція. Це не так, як у Америці чи Канаді, де Верховний Суд сам вирішує, чи слухати якусь справу, що має системне значення, важливе для судової практики.

Зрештою у Верховному Суді на момент створення нового суду заложили 50 тис. справ.

На хлопський розум, добре було б обрати суддів, які були б новими, прекрасними, високоморальними — і це були б політичні рішення. Але Україна є членом міжнародних організацій, наприклад Ради Європи, яка законодавчо встановлює правила гри в межах Європи. І західні партнери сказали: «Ні-ні, жодної політики»: щоб суди були незалежними, суддів мають обирати інші судді, ну і, може, ще кілька інших людей, справді незалежних від політики...

(Продовження у наступному числі, №1/2021).

ДИЛЕМА

То 25 грудня
чи 7 січня?

Парафія церкви Різдва Пресвятої Богородиці та Святого Антонія Чернівецької єпархії УГКЦ цього року вперше святкуватиме Різдво Христове за новим стилем — 25 грудня. Таке рішення — спільна ініціатива парафіян та настоятеля отця Василя Гасинця, повідомляє релігійно-інформаційна служба RISU.

Буковинці припускають, що вони будуть першою в Україні парафією УГКЦ, яка робить такий крок у відзначенні Різдва за григоріанським календарем.

За словами о. Василя Гасинця, «Глава УГКЦ, Блаженніший Святослав, чітко озвучив позицію УГКЦ щодо святкування Різдва 25-грудня: ініціатива має йти від мирян. Так само висловився і глава ПЦУ Єпіфаній:

«Мої парафіяни ще минулого року підходили до мене з ініціативою святкування Різдва за новим стилем. Я їх підтримував, бо і сам давно про це мріяв. І цього року ми робимо перший крок. І це дуже правильно так робити, коли ініціатива виходить від самих парафіян», — каже о. Василь Гасинець.

За переконанням отця, 25-го грудня — це не тільки про релігію, а й про політику: щоб святкувати Різдво з усім світом, з нашим Папою і відірватися від Росії.

«Звісно, 7 січня у нас теж буде Різдвяна служба, бо люди мають звикати поступово, до того ж старшим людям зміна дати Різдва дається не так просто, як людям молодшим. Але починаючи з цього року, акцент робитимемо на 25 грудня», — каже о. Василь Гасинець.

За його словами, про ініціативу отець розповів владиці Йосафату, а той схвально поставився, благословив і сказав: «Починайте, робіть цей крок».

Але інформацію про перехід церкви Різдва Пресвятої Богородиці та Святого Антонія Чернівецької єпархії УГКЦ цього року вперше на святкування за новим стилем спростував сам настоятель храму о. Василь Гасинець, пояснивши, що не йдеться про зміну дати святкування Різдва.

«Оскільки велика родина, до якої входить три покоління парафіян, виїжджає за кордон і 7 січня не зможе взяти участь у Різдвяному богослужінні, то вони попросили 25 грудня відслужити для них Святу Літургію з літургійними різдвяними текстами. Із цим проханням я звернувся до нашого владики Йосафата Мощича, який задля добра вірних поблагословив це зробити завтра одноразово», — додає він у коментарі інформаційного ресурсу УГКЦ.

НА СВОЙ НЕ СВОЙ ЗЕМЛІ

ЦЕРКВА НА МОСКАЛИКАХ

Ustia
STEFANCHUK

Різдвяний час — період, коли трапляються дива, навіть в обставинах, за яких у них уже не дуже і віриш. Тому розповім сьогодні історію про маленьке диво, про унікальну українську церкву, яка, здавалося, була приреченою на сумну долю руйнування і забуття.

Люди звичайно кажуть «церква на Москалику», «на тому місці, де тепер стоїть церква, мешкав перед тим Григорій Москалик. Він родився в селі Волчківці Снятинського повіту. До Канади переїхав 1899 року». [Пропамятна книга поселення українського народу в Канаді, 1941 р.]

Парафія Преображення Господнього (Спаса) на Москаликах була доволі чисельною — 60 осіб дорослих і 100 дітей (станом на 1940-ві роки). Кількість дітей велика, тому в околиці діяло чотири державні школи: «Броди», «Станислав», «Січ» та «Коломия». Усе тутешнє назовництво пов'язане із походженням поселенців, які приїхали переважно з Бродівщини та Снятинщини, і нерідко колишні односельчани разом газдували і в Новім Краю. Першим емігрантом з території України, який отримав у цій місцевості наділ під господарство був Йосиф Тимчишин з Білівців Бродівського повіту, що прибув до Альберти 1899 року.

Оскільки більшість поселенців («є ще прочі свистуни, збільшевичені люди, що нічого не тримаються» [там само, с.290] були греко-католики з Галичини, то й церкву вирішили закласти відповідну. У перші роки існування парафії було важко з духовною опікою. Спершу людям за духовного наставника слугував французький священник, згодом — польський. Першим греко-католицьким душпастирем у парафії на Москаликах став

о. Іван Заклинський, по тому, васильянин о. Плятонід Філяс, який правив на кілька довколишніх поселень. «Парахіяни возили отця биками і кінями, а часом отець мусіли були йти далекою дорогою пішки. Бідували з людьми» [там само, с. 290].

Довгі роки богослуження відбувалися в оселях парафіян, як хто мав просторішу хату, щоб умістити вінчання, хрестини чи великодню утрєню. Тривалий час навіть цвинтаря свого не мали, то ховали людей в довколишніх містечках. Тому питання церкви і прицерковної території було більш ніж актуальне.

Спершу вирішили будувати невеличку капличку. З того приводу зібралися всі газди в хаті Петра Сірацького раду радити. Капличка служила громаді довгі роки, аж заки в 1924 році не згоріла в процесі будівництва церкви, а разом з нею вигоріли обидва дзвони.

Будівля церкви, яку я побачила ще з дороги, постанала 1924 року на 40 акрах (приблизно 16,18 га). Чим ближче ми підїжджали, тим сумніше мені ставало. Від церкви, що колись була центром життя околиці, гордістю тутешньої громади, в якій хори співали, дяки дякували, а кадила кадилися, мало що залишилося.

Але в далекому 1924 році роботи з будівництва вирували — спорудження було замовлено у власника будівельного складу у Вегревілі британця Гордона, який за матеріали і роботу взяв майже 9 тисяч доларів — це значні гроші на той час навіть для велелюдної громади. Було вирішено, щоб люди склалися по 40 доларів від господарства, але були такі, що давали від себе подвійно.

Так, 1926 року новозбудовану церкву посвятив єпископ Никита Будка. Розписи інтер'єру та екстер'єру належать пензлю Миколи Лисаківського та його дружини. Церква має два дзвони, обидва — щедрі датки вірян.

Парафію довгі роки обслуговували оо. васильяни, які мають свій осідок кілька кілометрів на

захід у Мондері. Може, саме це найбільше вразило. В Мондері величезна сучасна церква, облаштована, задбана, просто навпроти васильянського монастиря і духовного центру — одного з найбільших у західній Канаді, а 12 км звідти валиться історична будівля (занесена до загальноканадського реєстру архітектурних пам'яток у 2006 році), церква парафії, яка виховала чотирьох українських єпископів.

До речі, у витязі зі згаданого реєстру є обґрунтування архітектурної та суспільної цінності споруди, посилення на ікони авторства знаного маляра Петра Липинського, але навіть це її не вберегло від плачевного стану, в якому я її застала кілька років тому. Мені вдалося через щілину в дверях позазірати до середини, я навіть хотіла залізти роздивитися, але мій супутник застеріг мене від цьо-

го, мовляв, кожної миті може завалитися на голову.

Від часу запису цих моїх вражень минуло понад рік, я зумисне не змінювала нічого в оригінальному тексті щоб не втратити щирості (і різкості) тодішнього обурення. Заледве чи вдасться передати моє здивування, коли якийсь час тому я дізналася, що справа церкви таки зрушилася з місця. В прямому сенсі: будівлю перенесли на кілька метрів вбік, щоб уникнути подальшого руйнування, яке було зумовлене станом фундаменту, що впливав на цілісність усієї конструкції. Ясна річ, я одразу поїхала побачити це на власні очі. Це ж означає, що церква Спаса на Москаликах матиме ще історію та історії, і може знову казатиметься казання, співатимуть хори та кадитиме кадило...

Христос Рождається!

Друге Різдво без мами

Олег
УЩЕНКО

25 грудня у нас знакове не лише через Різдво. За записом у паспорті моя мама народилася серед літа. Бо так записали, коли видавали паспорт.

Реально мама народилася на Різдво 1945 року. Через кілька годин після пологів бабця вже втікала з недавно народженою мамою до лісу, бо кінець Гирботова потрапив між перестрілку. Горіли хати, постріли з гармат робили ями на подвір'ях, розносили хати. Не було жодної

надії, що пощастить вижити. Але тоді з родини не загинув ніхто. Правда, те Різдво так запам'яталося, що не хотілося про нього згадувати. Тому і з'явився запис у паспорті з літнім місяцем...

Я споглядав з висоти п'ятого поверху, як засинає на тлі вечора мальовниче містечко і думаю, якби тоді снаряд упав в іншому місці, то нас, можливо, і не було би. Так завжди закінчувала розповідь мама.

З мамою я «розмовляв» довго. А може, і без лапок? Раптом вона все справді чула? Майже, як колись, без поспіху розповів про справи. Іноді замовкав і чекав відповіді. А потім згадував, що сам, і знову починав монолог. Зрештою, мені не складно

вгадати, як би прокоментувала мама певну подію.

Ніколи не розповідав мамулі про проблеми. Тільки про успіхи. Виглядало досить оптимістично, але мама здогадувалася. Їй було достатньо інтонації мого голосу.

Вже друге Різдво спілкуюся з мамою подумки. І маю сказати, що все, як вона передбачала, все так і збувається. У неї був життєвий досвід і ніколи не підводила інтуїція. Тепер, скільки житиму, весь час буду дякувати, що Ви мене, мамо, вчили правильно жити. Нікому не шкодити, відповідати за власні слова і вчинки, не соромитися вчитися, визнавати помилки.

Вчора я визнав багато помилок. Ну, такий я імпульсивний

Богородчани загорталися у ніч і готувалися до відпочинку. У вікнах затишно мерехтіли різнокольоровими гірляндами ялинки. Дуже пахло щойно спеченим домашнім хлібом. Періодично якісь тати чи мами старалися докричатися до дітей, які писклявими голосами просили ще п'ять хвилин побути на вулиці. З привідчинених дверей на балкон заносило різною смакотою. Вона з'являлася перед носом хвилями. То у вигляді запахів буженини, то якогось солодкого або салату.

Я попрощався з мамою і зайшов до хати.

Подумки попрощався. Вже другий рік лише подумки.

Звікаю.

Жах не має запаху: спроба передбачень

Оксана
ОСМОЛОВСЬКА

У мене вже десь 20% нюху і смаку і завтра, сподіваюся, буде ще більше. Але сьогодні мені спали на думку деякі не надто веселі речі.

Власне, дуже багато людей, перехворівши місяць, два, три, півроку тому, так і не отримали назад свій нюх у повному обсязі. У них або повна аносмія (втрата нюху), або часткова аносмія (чують тільки дуже сильні аромати), або паросмія (викривлений нюх, наприклад, кава пахне тухлятиною). Оскільки вірус мутує, з'являються більш контагіозні штами, то дуже важко передбачити, як він далі впливатиме на людські організми, зокрема, на здатність відчувати запахи і смаки.

Тож уявімо, що люди із бодай якимось нюхом на планеті

стали настільки ж великою рідкістю, як сіамські близнюки, і переважна більшість не мала б нюху взагалі. Що на нас чекало б у такому випадку? Мої «прогнози» не претендують на жодну реалістичність, але все ж:

1. Майже всі індустрії, пов'язані з запахом і смаком, зазнають колапсу. Висока кухня і парфумерія кануть в Лету.

2. Зростуть продажі датчиків витоку газу, вогнегасників. Люди дуже швидко перестануть купувати газові плити.

3. Стане в рази легше вбити людину або дуже їй нашкодити шляхом отруєння. Як із необережності, так і зумисно. Стане неможливо відслідковувати певні побутові речі (запах з власного рота, запах котятчих виділень тощо).

4. Якщо впливати з п.3, то, за логікою, мають винайти додаткові девайси для людей з вадами нюху. Спеціальний «термометр» покаже, свіжа їжа чи зіпсована, де нагидив кіт, де вмерла самотня людина і т.д.

5. Люди, в яких зберігся нюх, будуть, з одного боку, на вагу золота в деяких сферах діяльності, а з іншого — їх будуть люто ненавидіти, заздрити їм. Реклама ароматної кави буде розцінюватися як груба дискримінація людей з інвалідністю.

6. Можливо (але не факт) середньостатистичний індекс маси людського тіла зменшиться, бо нездатність насолоджуватися їжею знизить імовірність переїдання.

7. Можливо (але не факт) стане менше побутових п'яниць (не алкашів, які п'ють що-завгодно тільки щоб напиться, а саме людей, які люблять випити келих-другий-сьомий доброго вина, бо це такі дуже смачно). Бо який сенс пити смачне вино, якщо воно як вода?

8. Можливо (але не факт) стане натомість більше наркоманів. Бо їжа — це найлегший і найдоступніший спосіб отримати задоволення. Атро-

фія смакових рецепторів змусять людей заповнювати прогалину, яка лишилася після втрати можливості смачно їсти.

9. Можливо (але не факт) планета стане розумнішою, бо ті, хто не хотітиме сторчатися або байдужий до спорту, звернеться до картин, книг і фільмів.

10. У нових книгах і фільмах не буде жодної згадки про ароматні парфуми і смачну їжу, а як буде, то про це попереджатимуть десь так, як зараз попереджають про еротику, обценну лексику і насильство.

11. Діти вчитимуть на уроках історії і біології, що колись люди могли чути запахи. Їм буде важко уявити, як це — чути запахи, а батьки їхні не надто пам'ятатимуть ці свої давні відчуття.

12. Заощадиться велика кількість води, бо її перестануть витрачати на ароматні напої і надмірну особисту гігієну.

Польща вводить жорсткий локдаун на різдвяні свята

У Польщі закриють готелі й торгові центри, а на Новий рік введуть комендантську годину.

Влада Польщі оголосила про введення жорсткого локдауну у зв'язку з епідемією коронавірусної хвороби Covid-19 в період з 28 грудня по 17 січня, повідомили в четвер, 17 грудня, польські ЗМІ.

«З 28 грудня по 17 січня ми вводим загальнонаціональний карантин. На додаток до вже введених обмежень, які продовжують діяти, ми закриваємо готелі, в тому числі для ділових поїздок», — сказав на прес-конференції міністр охорони здоров'я Польщі Адам Недзельський.

Також закриються гірськолижні траси і торгові центри (крім продуктових магазинів), а напередодні Нового року введуть комендантську годину, яка діятиме з 19:00 31 грудня до 6:00 1 січня. У цей період у Польщі буде заборонено будь-яке пересування.

Видання Onet опублікувало список нових карантинних обмежень, які почнуть діяти у Польщі з 28 грудня до 17 січня:

готелі будуть доступні лише їхнім працівникам, правоохоронцям, медикам та пацієнтам спеціалізованих лікарень;

гірськолижні траси не працюватимуть; закриють торгові центри, крім продуктових магазинів, побутової хімії, аптек, книжкових і газетних магазинів, великоформатних меблевих магазинів;

комендантська година в новорічну ніч, тобто заборона на пересування, діятиме з 19:00 31 грудня до 6:00 ранку 1 січня;

тим, хто приїжджає до Польщі громадським транспортом, доведеться пройти 10-денний карантин;

спортивна інфраструктура буде доступна лише для професійного спорту.

Також продовжать діяти обмеження, введені раніше:

діти віком до 16 років з понеділка по п'ятницю з 8:00 до 18:00 ранку можуть подорожувати лише з опікуном;

на зборах можуть бути присутніми не більше п'яти людей;

заборонені весілля, причастя та вечірки;

тренажерні зали, фітнес-клуби та аквапарки залишаються закритими;

ресторани та бари закриті, однак їм дозволено працювати навінос;

магазини та церкви можуть уміщувати максимум одну людину на 15 кв.м;

у магазинах з понеділка по п'ятницю з 10:00 до 12:00 діють так звані години для людей похилого віку.

Нагадаємо, що жорсткий локдаун на новорічно-різдвяні свята вводять, зокрема, Німеччина й Туреччина.

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

Olga RUDA,
Чикаго

До Різдва готувалися ретельно і старанно.

Ці приготування починалися зі свята Введення в Храм Пресвятої Богородиці. В полі було голо і пусто, сіно поскладане до стодоли, хата вбрана в загату — «шубу» з кукурудзяних стебел й соломи. Баба звивалася як вив'юрка (білка): білила до свят ніні, мастила долівку й ткала нові килимки на підлогу. Я тільки диву давалася: звідкіля у неї стільки енергії? Дідо лагодив сани, складав реманент — усе мало бути на своєму місці. Також на дідових плечах була відповідальність за виготовлення самогонки, наливки і вишнівок для гостей.

Але найважливіші події відбувалися за тиждень до Різдва. Перед святом Ігната, 2 січня, дідо з м'ясником різали «паце на света» — на святковій ковбаси, шинки і гишки (холодець). У нас в селі навіть було прислів'я: «Браття, завтра Ігнаття. Ко має свині, най ріже ніні». До свята Анастасії (4 січня) уже все налаштовувалося на святковий лад: газдині мили двері, вікна, лави, мисники, причепурювали піч. На Анастасії баба за традицією пекла різдвяне печиво, завиванці і перекладанці на свята.

Найважливішим днем, звичайно, було 6 січня — Святий Вечір. Уважалося, хто швидше встане, тому шастиме наступного року. Чомусь завжди першою була баба Юстина — вона вставала ще удосвіта, коли за вікном була чорна ніч, і довго

молилася. Також баба ревно постила і за цілий день до Святої Вечері не мала в роті ані макової росинки. У цей день дозволялося їсти тільки малим дітям, хворим і стареньким. Майже увесь день баба з мамою поралися у кухеньці — готували пісні страви, адже Святий Вечір припадає на останній день Пиліпівського посту.

Дідо вносив до хати і ставив у кутку під іконами «дідуха». Скільки ми пам'ятали себе, дідух був той самий, з «головою» і 12 гілками в різні боки. Баба казала, що чим старший дідух, тим більшу силу він має у захисті родини — це місце перебування духів-предків, а в дім він приносить здоров'я, щастя і добрий урожай.

Красуня-ялинка вже стояла біля широкого бамбетля, прикрашена горіхами в сріблястому папері, яблуками та пряниками. З кухні смачно пахло квашеною капустою, голубцями, часниковим соусом, смаженою рибою та узваром із сушениць.

У хату заходила різдвяна радість, щоб залишатися тут аж до Йордану.

Традиційно готували 12 пісних страв.

Мама допомагала ліпити пісні святвечірні пироги (вареники) з капустою, грибами і вушка з маком, а ми з сестрою спостерігали, як баба терла в макітрі мак до пшениці (на західній Тернопільщині слово «кутя» не вживалося, була просто «пшениця»). Тертя маку було відповідальною справою: треба було знати, як запарити мак, і скільки часу він мав постояти, і як притискати макогін, щоб його правильно розтерти, щоб він випустив молочко, і коли мож-

на додавати цукор... Я уважно слідкувала, коли цей «ритуал» підходив до кінця, бо знала — по завершенні цієї важливої справи баба дасть мені облизати макогін.

Ми із сестрою не могли дочекатися Святої Вечері, бо дивитися на усі ці плячки, медівники, горішки, грибочки, «сухарі» (святкове печиво, посипане цукром), перекладанці й завиванці було понад наші сили. Ми ходили за бабою з кухні до комори, а з комори до нової кімнати (там, де завжди зимно і де, власне, й зберігалися холодці, шинки, ковбаси, кров'янки, сальтисони, вуджені ребра та ще з добрий десяток страв, немислимих у решті світу) і канючили «троха попробувати».

«Дай, Боже, добрий вечір, ті свята упровадити, других дочекати в здоров'я, частю до другого року, у многій літа!»

На Святий Вечір на стіл клали 12 страв, які мали нагадувати про 12 апостолів. Баба розстеляла сіно тонким шаром на столі (аби нагадати про стаєнку у Вифлеємі) та накривала його двома білими обрусами. По кутах під обрус баба ставила зілля та часник, а посередині — струцлю (плетенку, посипану маком) та свічку в горнику, наповненому ярим зерном.

Решту сіна розтрушували під столом.

Баба Юстина варила кутю у спеціальному горщику, в якому нічого іншого не варилося. У баби завжди була густа кутя, як каша, а ось у цюці Зоськи — рідка, як зупа.

Святий Вечір пахнув узваром із сушениць (яблук, грушок, слив, вишень), пісними

голубцями, смаженою рибою й смаженою цибулькою, капустаком з пшоном, поливовою з білих сухих грибів, варениками з капустою й вушками з маком.

Приготування до Святої Вечері — це була справжня Магія Різдва. Всім цим господарі закликали у дім щастя, добро, злагоду, здоров'я, багатство й удачу.

Коли на небі з'являлася перша зірка — Вифлеємська зоря, а дідо обійшов худобу, ми усі разом навколійки ставали на молитву, проказуючи «Отче наш», «Богородице, Діво, радуйся». Після дідусевого благословення сідали до столу. Святу Вечерю починали з куті. Вечеряли ми довго, і усі знали, що не можна було вставати, окрім господині, яка підносила страви. В кінці Вечері дідо, а за ним і вся родина вставали з-за столу та дякували Господові за прожитий рік.

Такої чистої віри, добра, тихої радості і миру, як на Святий Вечір, не приносили жодні свята року. Після Вечері ми усі колядували «Нова радість стала, яка не бувала» і дійсно раділи, що вся родина зібралася разом, усі здорові і просимо «Небесного Владаря» дарувати «літа щасливі цього дому господарю!».

Тільки сьогодні, з висоти прожитих літ, я розумію, наскільки дорогими були для мене Різдвяні свята: Вертеп, Маланка, колядки, щедрівки, посівання, віншування...

Сьогодні ми усі радіємо, що ці невмирущі традиції повертаються в Україну — дні милосердя, доброти, всепрощення.

Христос Рождається!

Славимо Його!

«Noli nocere!» («Не нашкодь!») — саме цей вираз є основою тезою обітниць, яку дають випускники будь-якого медичного навчального закладу. Та чи для кожного ця обітниця принципова? Чи кожен лікар або аптекар дотримується цього правила? Заповіт Гіпократів — лише формальність чи категоричний імператив? Спробуємо розібратися.

УБИВЧА СХЕМА В ДІІ

Я — провізор в одній із аптек кількомільйонного міста і в аптекарській справі достатньо давно, щоб стверджувати: в цьому дещо тямлю. Коли ви заходите в аптеку, вас від аптекаря відділяє вітрина — це куліси аптеки. Далеко не кожному відомо, що за ними ховається. Не всі розуміють, як функціонує цей заклад, який має нести людям здоров'я. Дозвольте мені все вам розповісти. Сподіваюся, що, знаючи правду про аптечний бізнес, ви надалі зможете приймати більш виважені рішення, які допоможуть вам зберегти здоров'я та нерви, заощадити гроші.

Як театр починається з гардеробу, так і аптека починається з назви. А назв у нас — хоч греблю гати! У пересічного громадянина складається враження, що аптека — страшенно прибутковий бізнес. Он їх скільки виросло, на кожному кроці вивіски горять. Але як казав денщик Шельменко: «Все це так, тільки грошечки не так».

Той, хто вариться в цьому казані давно, прекрасно знає, що більшість аптек належить одній величезній компанії, а різні назви лише створюють ілюзію конкуренції. Ці аптеки ще й розташовані впритул одна до одної. Хоча людина чи ні, вона все одно купує у однієї і тієї ж фірми. Погодьтеся, прекрасна стратегія! А головне те, що ніхто не піднімає питання про монополізацію ринку.

Таким чином, з'являються маленькі підприємства, а цього ніхто внизу не помічає. Вгорі, звісно, про це знають, бо отримують значного хабаря за існування такої схеми. Мова йде про величезні гроші.

Чи вигідний аптечний бізнес? Так. Якщо в тебе понад п'ятдесят аптек. Якщо аптек всього дві-три, то в реаліях сьогоднішнього дня на таку фірму чекає крах. Таким аптекам доводиться виживати.

Зате великі компанії, маючи солідний капітал, можуть безбоязно демпінгувати. Її роблять це (навіть собі у збиток), допоки не витиснуть з ринку аптеку, з якою конкурують, виживуть з насидженого місця. А потім ціни підвищують, а споживачам уже нема куди дітися, конкуренції ж нема.

КАМІНЬ СПОТИКАННЯ

НОВАЧКА

Так, аптека — вигідна штука. Для того, хто нею володіє.

Та чи така вона вигідна для тих, хто в ній працює? А тут не вас уже чекає розчарування.

Вам доводилося бачити рабів на галерах? Умови роботи в аптеках зараз просто жахливі! Навіть не знаю, з чого почати.

Мабуть, слід починати ще з ВУЗу. Шість років людина здобуває освіту. Шість років вона вважає здобуті знання корисними, потрібними. Перші проблеми починаються одразу ж після інтєрнатури.

Молодого спеціаліста не хочуть брати на роботу, бо в нього

немає, бачте, досвіду. Всі хочуть мати вже готового до роботи працівника, ніхто не хоче навчати новачка. А де ж йому, в біса, взяти той досвід, як не в аптеці?

Гроші для фірми треба заробляти вже зараз, а «зелений» аптекар виходить з ВУЗу далеко не з тими знаннями, які потрібні в роботі. ВУЗ не навчить вас працювати з касовими програмами, не дасть достовірної інформації про сучасний асортимент препаратів. Це камінь у город нашої системи освіти.

ТО ПРОДАВЕЦЬ ЧИ АПТЕКАР?

Ми вже давно не аптекарі, ми — продавці. Зараз роботодавцю начхати на твої знання, йому важливо, щоб ти вмів «втюхати» товар. Аптекар просто повинен визубрити мінімальний асортимент, йому навіть не потрібно вміти замінити товар, бо Інтернет завжди під рукою, він підкаже. Там одразу можна й призначення глянути, й протипоказання, й побічні дії. Навіщо це пам'ятати? Навіщо забивати голову непо-

платити. Також є перелік фірмової продукції, яку ти маєш «впарювати» в першу чергу. У цей час за тобою ведеться відеоспостереження, фіксується все, що б ти не сказав. Ти просто раб на галерах, безмовний і покірний.

ВИРУБАЙ СОБИ НА ЛОБИ

Так чого ж терпіти, запитаєте ви? Зібрав манатки та й пішов у інше місце. Хах! Не все так просто. Мені відомі випадки, коли людям доводилося «купувати» свою трудову книжку у фірми.

СПОВІДЬ АПТЕКАРЯ

СЕКРЕТ ПОЛІШИНЕЛЯ

У нас був випадок, коли на лекції дали матеріал, а на практичних заняттях нам сказали, що так уже ніхто не лікує вже років із двадцять.

Особисто я в аптеці вчив усе з нуля. Мені пощастило, мене взяли без досвіду. І єдине, чим я зобов'язаний університетові, — це жага до розуміння самих принципів функціонування людського організму і впливу на нього лікарських засобів. Саме вона спонукала мене довгі роки постійно поновлювати свої знання, шукати відповіді на запитання, а не лікувати «за схемою».

Та от настав день, коли я можу впевнено заявити: всі ці мої знання нікому не потрібні. Ви здивуєтеся, чому? А ось тут ми переходимо до другого важливого моменту, який допоможе вам зрозуміти, чому все так сумно.

Йтиметься про зарплату. Зараз майже кожному відомо, що зарплата в приватних структурах виплачується «у конверті». Частина її, а саме «мінімалка», проходить офіційно, з виплатою податків. Решта виплачується готівкою. Вголос про таке не говорять, але це і не «секрет Полішинеля»: всі все прекрасно знають, та роблять з цього таємницю.

Добре, з «мінімалкою» все зрозуміло, а от з чого складається решта зарплати? Що таке «бонуси»? Це не що інше, як проценти від продажу.

У деяких аптеках процент фіксується на весь об'єм проданого товару, а в деяких кожен окремий препарат має свій процент.

І от запитують у аптекаря, наприклад, краплі в ніс, а йому касова програма в пошуку одразу видає суму в гривнях, яку він одержить від продажу того чи іншого препарату. І про яку об'єктивність тут може йти мова? Звісно, аптекар вибере ті ліки, які дадуть йому найбільше бонусів! А наприкінці дня він запросто може перевірити свій бонусний рахунок, скільки за день «наварилось».

трібною інформацією? Ти тепер просто продавець.

Не подумайте, що маю намір образити продавців. Продавець — професія потрібна. Але ж аптеці треба людина зі специфічними знаннями!

Аптекар — це контрольна ланка між лікарем і пацієнтом. Скільки разів мені доводилося коригувати дозування, які лікар виписав неправильно! Скільки разів мені доводилося скасовувати призначення, препарати й шукати заміну, бо лікар, бачите, забув про прями протипоказання! Аптекар повинен мати величезний запас знань і постійно їх поновлювати.

ШИКАРНИЙ ЗАСІБ ШАНТАЖУ

У наш час мати принципи — це розкіш. Хочеш їсти — вмій крутитися. Аптекаря загнали в глухий кут. Йому нікуди подітися, всюди правила однакові: продавай, продавай, продавай... Роботодавець витре ноги об твої принципи, він тебе загнотить і скрутить у баранячий ріг. При цьому на тебе звальють роботу, яку мають робити окремі люди.

Так аптекар зараз зобов'язаний приймати товар, робити інкасацію, вести документацію, а часто ще й прибирати в аптеці. А ще при цьому має встигати обслуговувати покупців, вести облік препаратів зі строком придатності, що збігає, поповнювати асортимент на полицях та в шухлядах тощо. Погодьтеся, прекрасна схема!

А система штрафів — це взагалі шикарна штука. Як заманити спеціаліста у фірму? Пообіцяти йому велику зарплату. Як йому ці гроші не платити? Оштрафуймо його! Саме за такою схемою працюють найбільші аптечні компанії («Аптека низьких цін», «Доброго дня» та інші).

Не запропонувати фірмовий пакет покупцю — 600 гривень штрафу; невчасно увімкнути вивіску на вулиці — оштрафована вся зміна на місячні бонуси. Слід зрозуміти, що ці штрафи ніде не фіксуються, податки з них фірма не

Захотів піти? Ось тобі штраф (причина будь-яка), на тебе вішають усіх собак, які лишень знайдуться в аптеці.

Судитися? Спробуй. У компанії є ціла армія юристів і необмежений капітал. Ви спробуйте зайти на форуми й почитайте відгуки про ці фірми. А ще краще спробуйте пошукати роботу в аптеці на сайтах і порадуйте кількість вакансій у тій чи іншій фірмі. 90% пропозицій буде саме від тих компаній, про які йде мова. Люди не витримують, звільняються, потік кадрів постійний. Ці компанії як раз й існують за рахунок молодих спеціалістів, які щойно з ВУЗу вийшли. О, їх акулки фармбізнесу беруть охоче!

Це дрібнішими фірмам нема коли вчити неофіта. Так жовтороте пташеня, засліплене обіцянками великих зарплат, саме залітає в клітку, й за ним зачиняються дверцята. Потім на нього чекає експрес-перетворення на робота. Цей робот працюватиме лише за певним алгоритмом: привітатися, запитати, чи є картка на знижку, запропонувати фірмовий пакет...

У багатьох аптеках ця схема надрукована і висить перед очима аптекаря. Я не жартую! А фірма ще й дає настанови: говори з покупцем його ж мовою, пояснюй його ж словами.

— Дайте мені щось від закладеного носа.

— Ось ці краплі від закладеного носа. А ще візьміть аскорбінку й цинк від covid-19.

Чого ніс закладений, чи є додаткові симптоми й супутні захворювання? — кого це хвилює? Нас вчать грати в примітивну психологію. Нас вчать не пояснювати людям інформацію, а просто переконувати їх. Не дивно, що згодом такий аптекар й правда перетворюється на робота.

КИНУТИ НА АМБРАЗУРУ

Дівчата стоять зі скляними очима. В них жевріє лише думка: дожити до кінця зміни. Дівчата стоять босі, бо ноги вже гудуть від втоми, а холодна підлога хоч трохи полегшує напруження. Вони вимушено посміхаються, хто ще фізично здатен посміхатися.

Якщо здається, що в аптеці вам приділили недостатньо уваги, якщо з вами розмовляли грубо або байдуже, просто згадайте ці рядки й зрозумійте нас. Спробуйте поставити себе на місце аптекаря.

Запланував щось на вихідні? Забудь! Тебе в будь-який момент можуть витягти на роботу. Тебе можуть кинути в іншу аптеку даної мережі, бо всі працівники там злягли з коронавірусною інфекцією. Чи провели там після цього дезінфекцію? Чи попередили тебе про загрозу здоров'ю? Де там!

Отак нещодавно й мене закинули в аптечний пункт при лікарні. Зі мною була колега з іншої аптеки.

Обидва ми не знаємо, що тут і де лежить, шукаємо потрібне по 10-15 хвилин; комп'ютерам років двісті й вони відмовляються працювати; телефони розриваються, а прийняти дзвінок ти не можеш, бо ж, бачите, кнопка випала — телефонам теж двісті років; черга в обидва віконця стоїть велетенська, але є ще додаткова черга «поза чергою» — це лікарі, які час від часу заскакують прямо в робочу зону й хочуть, щоб їх швиденько обслужили; весь час приїжджають постачальники і звальють товар прямо на підлогу (при цьому там уже стоїть вчорашній товар, який попередня зміна не встигла чи не захотіла розбирати).

Нам довелося лишитися після роботи й ще годину все розгрібати, бо совіть не дозволяла покинути такий безлад. Хочете знати, що таке пекло, то прийдіть на зміну в чужу аптеку. Ви думаете, що хтось після нас проведе переоблік, перевіряться нестачі? Який там чорт! За це буде відповідати персонал даної аптеки, який зараз хворіє, а ми собі любісінько повернемося у свою.

Але якщо захворіємо вже ми, то нам так само пришлють заміну з іншого місця, яка так само наробить рейваху, а платити за нестачі уже нам.

Отакі реалії. Отака система. Вона вас пережує й виплюне. Кому пощастило знайти тепленьке місце в невеличкій фірмі, він за нього тримається обома руками. Зарплата там маленька, зате нервів висотується значно менше. Іншим доводиться або терпіти наругу, або постійно кочувати з місця на місце.

ПРИВІТ ВІД КОРОНАВІРУСУ

А тепер про «солоденьке», про коронавірус. На превеликий жаль, обізнаність лікарів і аптекарів стосовно covid-19 ледве долає нульову позначку. У мене в голові не вкладається, як можна так нехлюйські підходити до справи! Чому не потратити пару годин в Інтернеті і не пошукати достовірну інформацію? Чому не звернути увагу на міжнародні протоколи лікування? На останні дослідження?

Ні, ми будемо битися лобом у стіну, як баран!

Давайте я трохи проясню ситуацію про перебіг даного захворювання.

Віруси існували ще задовго до появи динозаврів. Це найпростіша структура, яка зазвичай складається з молекули ДНК або РНК, укрита білковим капсидом. Серед учених навіть стоїть питання, чи живий він.

У вірусу нема ніяких органел, нема ніякого обміну речовин, тому питання це більш філософське, аніж біологічне. Завдання вірусу — потрапити в організм носія й розмножитися. Він зовсім не має наміру вбити хазяїна, бо ж тоді вірогідність зараження інших різко падає. Ні, треба, щоб хазяїн жив, чхав, кашляв і розповсюджував копії вірусу в будь-який інший спосіб.

Як розмножується вірус? Для цього йому треба потрапити в клітину організму й розпочати реплікацію.

Убити вірус і при цьому не вбити клітину — завдання надскладне, майже неможливе на даний момент. Відомі лише два противірусні засоби з доведеною ефективністю: озельтамівір і ремантадин (або римантадин). Обидва діють лише на вірус грипу. Для свого розмноження віруси користуються певними ферментами організму, в який потрапили. Для кожного вірусу це свій специфічний фермент, тому одним зі способів протидії є вплив на даний фермент.

КРАЩЕ КУПІТЬ КОВБАСИ

Фермент заблокували — вірус не розмножився. Але й тут не все так просто. Для успішного втілення цього плану потрібні певні умови в організмі, а умови ці увесь час порушуються нашим «лікуванням».

Саме тому озельтамівір, згідно з численними дослідженнями, прискорює одужання на... 11 годин. Така собі ефективність, скажу я вам. Людина на застуду хворіє в середньому 5-7 днів (якщо нема ускладнень). Упаковка озельтамівіру коштує 400-700 гривень, залежно від виробника й аптечної націнки. Чи не завелика ціна за те, щоб на пів дня раніше встати з ліжка?

Та на ці гроші можна купити ковбаси й півдня дивитися якісь серіали — присягаюся, користі від такого лікування буде більше, а побічних дій взагалі не буде, якщо з ковбасою не перестаратися.

При цьому озельтамівір діє лише на віруси грипу. А чи завжди застуда в нас викликана грипом? Звісно, ні! Це може бути й коронавірус, й ротавірус, й метаневмовірус, й риновірус...

Ніхто ж ніколи не робить аналіз на грип, діагноз ставлять відповідно до симптомів. Але ж у цих вірусів симптоматика дуже схожа!

А ще ви можете одночасно заразитися декількома вірусами, тоді взагалі картина буде дуже розмита. Що робити в такому випадку? Симптоматичне лікування. Температура — антипіретиками; болить голова — знеболювальні; тече з носа — спреїв та крапель в аптеці навалом.

Нам ще в університеті казали: якщо лікувати застуду, то одужання відбувається за сім днів; якщо не лікувати, то за тиждень. Іронічно?

Не вміємо ми ще поки боротися з вірусами, що й казати. Але організм й сам справляється з цим завданням, треба лише не заважати йому.

УБИВАЄ НЕ ВІРУС?

Що ж не так з коронавірусом? На відміну від вірусу грипу, у коронавірусу мутації відбуваються дуже рідко. В нього є ген, який відповідає за зчитування інформації під час реплікації. Як тільки ген «бачить» мутацію, він перезаписує молекулу РНК заново, вже без цієї мутації.

Але система іноді дає збій. Отак і цього разу. Головна особливість перебігу захворювання на covid-19 — це надмірна реакція організму. Імунітету вірус здається настільки небезпечним, що він готовий мало не кинути атомну бомбу на одного-єдиного ворожого солдата.

Першими страждають легені. Імунітет так поспішає вбити збудника інфекції, що б'є й по

своїх клітинах. Клітини гинуть, лопаються, їхній вміст з метаболітами й неутілізованими токсинами потрапляє в кров, отруюючи людину. Так, нас вбиває не вірус, а наш власний імунітет!

У медицині існує спеціальний термін для такого випадку — «цитокіновий шторм». Подібна епідемія з такими самими проявами була досить нещодавно. Всі пам'ятають «свинячий» грип. А ще раніше була «іспанка» — теж різновид грипу.

Реакцією на імунну атаку є також тромбоз у легенях, саме тому зараз лікарі масово призначають дипіридабол, ривароксабан, а в критичних випадках уже й низькомолекулярні гепарини (які, до речі, зараз у великому дефіциті).

ПОВЕРНУТИ

«РОЗСТРІЛЬНУ» СТАТТЮ?

Що ще призначають лікарі? А от тут уже хочеться плакати.

У звичайну схему лікування входить антибіотик, цинк, вітамін D3 й конячі дози аскорбінової кислоти. Розглянемо кожен елемент цієї схеми.

Запам'ятайте раз і на завжди: антибіотики діють лише на бактерії, на віруси вони не діють! Тільки якщо до вашого вірусного захворювання приєдналося ще й бактерійне, лише тоді можна вживати антибіотики. Але для цього мають бути конкретні показники: висока температура, зеленкуваті виділення при відкашлюванні тощо.

А ще обов'язково треба виділити збудника. При звичайних пневмоніях це буде пневмокок або гемофілна паличка. Але ж у нас вірусна пневмонія! А лікарі ж пишуть антибіотики для ПРОФЛАКТИКИ! Я вважаю, що за це має бути в кримінальному кодексі окрема «розстрільна» стаття.

Профілактика інфекційних захворювань може бути лише така: карантин, маска, гігієна, здоровий сон, нормальне харчування, свіже повітря, загартування тіла, уникання стресу. Все. Є ще вакцини.

Ні про яку профілактику антибіотиками не може бути мови, це так не працює. Зате антибіотик обов'язково б'є вашу мікрофлору, а вона ж є частиною нашого загального імунітету.

Мікрофлора загинула — отже різко припиняється синтез вітамінів групи В, а це вже означає проблеми з нервовою системою. Святе місце порожнім не буде: як тільки нестало нашої природної мікрофлори, так там одразу й селяться гриби. От вам іще одна проблема, маєте пронос або закреп.

Ви слідуєте за думкою? Цей нехитрий ланцюжок реакцій — це елементарна річ, яку навіть не треба вивчати у ВУЗі, до цього можна дійти за допомогою логіки.

МАРКЕРИ, КАТАЛІЗАТОРИ... НІ, НЕ ЧУЛИ!

Є також речі, які у ВУЗі вивчати треба. А саме — рівень прокальцитоніну. Вміст цієї речовини в крові має кореляцію з тяжкістю інфекційних захворювань. У нормі його рівень у крові сягає 0,01 нг/мл. При вірусних інфекціях цей рівень росте дуже слабо, до 1 нг/мл. Зате при бактерійних інфекціях вміст прокальцитоніну може сягати від 20 до 200 нг/мл. Це дуже чіткий маркер бактерійних захворювань.

Скажіть мені, будь ласка, кому-небудь із вас робили аналіз на прокальцитонін перед тим, як при-

значити антибіотик? Я впевнений, що ні. Але баран нашої медицини вперто намагається пробити стіну реальності. Призначати антибіотики заздалегідь — це все одно, що заздалегідь гіпсувати ногу. А раптом вона після обіду зламається? Це так не працює.

Переходимо до цинку. Цинк організму потрібен. Без нього волосся та нігті стають ламкими, шкіра втрачає пружність.

Як й інші мікроелементи, цинк може одночасно грати роль у різних системах організму. Інше питання — скільки саме його потрібно? А от тут уже відповіді дуже непросто.

Існують мікроелементи, які є макронутріентами. Себто, їх організму треба багато. До цього списку входить калій, кальцій, натрій, магній тощо. Вони беруть участь у прямих реакціях організму й використовуються великими порціями. Без них неможливе нормальне функціонування клітин.

А є такі мікроелементи, яких треба зовсім мало. Наприклад, ванадій. Ніхто достеменно не знає, скільки його нам треба, але знаємо, що він виступає каталізатором при утворенні гемоглобіну. Каталізатор — це річ, яка сприяє реакції, але сама в реакцію не вступає. От і ванадій потрібен організмові, але ним не витрачається. Те саме й із цинком.

Стверджують, що він бере участь у формуванні імунітету. Мммм... А можна мені, будь ласка, хоча б якісь факти? Є статті з доказової медицини? На жаль, у нас має місце така тенденція: хтось перший ляпнув, інші рознесли, а потім це стає загальноприйнятим, хоча насправді істиною не є.

ДОБРИЙ, ДОБРИЙ ЛАЙНУС ПОЛІНГ

Те саме й про аскорбінову кислоту. Хіба лишень тільки собаки не гавкають по кутках про те, що аскорбінка поліпшує імунітет. Де докази? Докази в студію! А доказів і нема.

Зате є в нас одна цікава історія. Жив-був собі такий дядько на ймення Лайнус Полінг. Солідний вчений біохімік. Одного разу він захворів, йому призначили дієту, бідну на вітамін С. Справа дійшла мало не до цинги. Знайомий лікар йому порадив аскорбінку, й та — о, диво! — допомогла одразу. Лайнус Полінг аж підстрибнув. Та це ж панацея! Аскорбінова кислота — чудодійна штука, її треба їсти завжди й від усього.

Вчений одразу кинувся писати книжку, в якій стверджував, що вітамін С допомагає при будь-якій хворобі, а також омолоджує організм, сприяючи довголіттю. Світ сприйняв цей твір і підхопив ідею. Фармацевтичні компанії почали масово виробляти потрібний продукт, люди тоді його споживали по 15-17 грамів на день. Це страшні дози.

У нормі вітаміну С людині треба від 50 до 90 міліграмів на день. 90 мг — це взагалі найбільша доза серед усіх вітамінів. Все, що вимагає більших доз, вітамінами не вважається. Раніше їх було багато, зараз лишилося лише 13. Решту звільнили із посади «вітамінів».

УБИТИ КОНЯ І СЕБЕ ЗАОДНО

Але ж сам Лайнус Полінг сказав, як же тут не повірити двічі-нобелівському лауреатові?

Нікому тоді не спало на думку, що він припустився грубої помилки, просто перенісши свій власний досвід на всю людську популяцію. Допомогло мені — значить, допоможе й усім.

Це так не працює. Тривожні дзвінки пішли тоді, коли вчений видав другу книгу, в якій запевняв, що аскорбінова кислота у великих дозах прекрасно лікує рак.

Угадайте, від чого помер Лайнус Полінг? Від раку. Від чого змерла його дружина? Від раку. Завіса падає, режисер риде...

Зараз усім прекрасно відомо, що при ракових захворюваннях протипоказані будь-які вітаміни, бо ракові клітини їх страшно полюбують. Але те, що колись ляпнув Лайнус Полінг, стало «істиною», закарбувалося навіки в головах лікарів.

Ви навіть уявити собі не можете, які гроші заробляють фармацевтичні компанії, продаючи вам аскорбінку. А вона вам не потрібна ВЗАГАЛІ!

Ми живемо не в середні віки, в наш раціон потрапляє й м'ясо, й риба, й ананаси з бананами. Організм наш отримує стільки аскорбінки, скільки йому потрібно, решта виводиться з організму.

А побічні дії? Хто їх враховує? О, я вам зараз розкажу! По-перше, аскорбінова кислота — це кислота. Привіт хворим на виразку шлунку. По-друге, вона сприяє утворенню каменів у нирках. Привіт також жінкам з циститом. По-третє, вітамін С бере участь у процесі зсідання крові й може призвести до тромбоутворення. А який там у нас один із симптомів ковіду?..

Хіба лікарі, виписуючи рецепти за схемою, цікавляться у вас про наявність вищезазначених захворювань?

Та я за день знаєте скільки однакових рецептів бачу зараз?!

А нещодавно лікар переплутав трахеїт з рефлюксною хворобою. Якби я не запідозрив, що щось не так, і не запитав у хворого про його кислотність, бідна людина так би й лікувала хворобу, якої в неї нема, заїдаючи все це кінськими дозами аскорбінки й погіршуючи свій стан.

Чому це повинен робити я, аптекар? Чому я повинен перепроверити й установлювати діагноз? Це взагалі не моє завдання! Та я й права не маю таке робити. Але ж мушу, бо кому ще ці люди потрібні...

НЕПРАВИЛЬНІ ІСПАНЦІ Й ІТАЛІЙЦІ

З вітаміном С розібралися. Переходимо до іншого вітаміну. Хтось помітив, що під час коронавірусної інфекції рівень вітаміну D3 знижений. О! Ось воно! Треба негайно призначити цей вітамін усім. Для лікування і профілактики.

Фармацевтичні компанії потерли лапки й заходилися клепати товар. Стривайте, розберімося спершу! Вітамін D3 наш організм уміє виробляти сам. За допомогою сонця наша шкіра його прекрасно синтезує в потрібній кількості. Так, людина, яка не виходить на вулицю тривалий час, або живе в країні з похмурих кліматом, може мати дефіцит цього вітаміну.

Але згадаймо, які країни Європи першими постраждали від епідемії? Іспанія та Італія. Чого-чого, а вже сонця в цих країнах достатньо. То що ж ми маємо? А все просто: як і у випадку з Лайнусом Полінгом,

має місце поширена помилка — переплутано причину й наслідок. Низький рівень вітаміну D3 — це саме наслідок, а не причина.

Що ще призначають зараз? «Противірусні» засоби й імунomodulatory різного штибу. На прилавках їх повнісінько. Але спробуйте знайти статті з доказової медицини хоча б для одного з них. Спробуймо тепер проаналізувати перебіг захворювання і призначення в лікуванні.

КОНТРОЛЬНИЙ ПОСТРІЛ

Імунomodulatory — для посилення імунітету. Аскорбінка — для посилення імунітету, цинк — для посилення імунітету, вітамін D3 — для посилення імунітету. Що нас убиває при захворюванні на ковід? Імунітет. Завіса падає на режисера й вбиває його.

Імунітет — це надтонкий механізм. Нам й досі не відомі всі його особливості. Втручаючись у його роботу своїми «імунomodulatory», ми ризикуємо спровокувати різку відповідь, яка може призвести до смерті або до хронічного аутоімунного захворювання.

Чому зараз лікарі у надскладних випадках починають людям колоти гормональні препарати? Та тому, що вони пригнічують імунітет! Спочатку провокуємо тромбози, потім лікуємо їх; спершу провокуємо «цитокіновий шторм», потім боремося з імунітетом. Хочеться процитувати славнозвісного Швондера: «Это какой-то... позор!».

Постає питання: що ж робити в цій ситуації? Коронавірус — це ж надовго. Я відповім вам словами львівського пульмонолога Анатолія Невзгоди: «Добре їсти, багато спати, ні про що не хвилюватися».

У цьому є здоровий глузд, адже зараз люди одужують не завдяки, а всупереч лікуванню. Ось вам мої поради як провізора. Температура — анальгін, парацетамол. Висока температура — німесулід (якщо не страждаєте гіпертонічною хворобою). Щось болить — анальгін, парацетамол, ібупрофен. Сухий кашель — «Лібексин», «Глаувент», сироп подорожника. Вологий кашель — бромгексин, амброксол, ацетилцистеїн, карбоцистеїн.

Імунomodulatory, антибіотики, вітаміни — не пити. Купіть краще яблук чи кабакчик, байдуже. Антибіотики пити лише тоді, коли чітко встановлено діагноз бактерійної (!) інфекції. Більше пийте рідини, більше свіжого повітря, намагайтеся не контактувати з людьми, якщо є така можливість.

Пам'ятайте: стійкий імунітет до covid-19 не формується. Є люди, котрі вже встигли за рік тричі перехворіти. Аналіз на covid-19 не робіть, сенсу нема.

В лікарню вас не покладуть, бо ж нема місця, сидітимете вдома на карантині. Лікування починають те саме, що й при грипові. При цьому аналізи — не з дешевих. Не забувайте, що 80% людей хворіють на ковід безсимптомно. Можуть трошки чхати, трохи кашикати, але при цьому продовжувати ходити на роботу й заражати всіх навкруги. Тому всюди носіть маску. Вона сприяє зменшенню ризику зараження.

І головне — не хвилюйтеся надмірно. Людство й не такі епідемії переживало, переживе й цю.

Бережіть себе. Здоров'я вам і снаги у всьому.

Ваш аптекар.

Віктор
ВАСИЛЬЧУК

(Закінчення. Початок у № 7. 8)

...Вибравши останній бетон, будзагонівці заходилися збиратися. Через мить засигналив автобус.

— Хлопці й дівчата, швидше! Зараз дощ вперіщить! — скомандував Альфред Степанович.

Враз усі дружно потягнулися до обшарпаного «пазика». Насуплене небо вивергнуло раптом тепло-серпневу сльоту.

— Максиме... — замешкалася навмисне Даринка на сходінці.

Юнак мовчки підштовхнув її до салону. «От уже... Здається, ми все з нею ще в Києві з'ясували... Тим паче, що й про Тоню знає...

— Стійте, хлопці! — почувся стурбований голос з підсобки. — Хто завершував кладку стіни!

— Де?

— Та тут, у підсобці...

— А що не так? — запитав Мишко.

— Вона ж дугою випнула. Ось-ось завалиться...

— Подумаєш, підсобка... аби начальству було де керувати, — махнув рукою Сашко.

Проте майже всі висипали з автобуса й кинулися до будівлі. В автобусі залишився тільки Максим. Але через хвилину він знехотя полпентався за всіма. Глянув на тонку перегородку в побутовці. Це була та стінка, куди вмурували все, що потрапляло до рук під час «бетонного дейтноту». Стіна й справді вигнула дугою. Даху ще не було, і дощ настирливо розмочував шарварок. «Ми що, винні? Підрядник не доставив блоки, цегла «останньосортюва»... Альфредович премію пообіцяв, от і «гнали». Ні, це вже без нас...»

— Овва! — Складенко поплекав по стінці. — Витримає...

— А якщо ні?..

— Дош... дрібненький, — скривився Максим. — До завтра протримається, а там...

Настирливо засигналив автобус.

ЗУСТРІЧ У РЕЙСОВОМУ АВТОБУСІ

— На нас чекають! — поквапив Микола.

— Гаразд, напартачив — виправлю! — зголосився Сашко.

— Хлопці, він же самотужки нічого не зробить, — втрутилася Даринка. — Ви як хочете, а я лишуюся допомагати.

— Що, думаєш, орден дадуть? — зіронізував Микола.

— Їдьте, ми швидко впораємося, — запевнила Даринка.

Максимові раптом стало ніяково від цих умовлянь, від нерішучості хлопців, від затягості Даринки. «Вічно вона... Я що, гірший? Нічого тут особливого, скільки вже переробляли то одне, то — інше».

— Ви не про орден, а про совість подумайте... Слухай, Сашко, ти — молодець, вже навіправляв... бери Даринку і дуйте в автобус! — випалив Максим.

— Так... гайда вечерю прощальну готувати, а ми вже тут якось самі... — Складенко подав Максимові лопату. Коли всі поїхали, запитав:

— А ти про совість, справді...

Чи. може, так, для красного слівця?..

— Потім, — відмахнувся Максим.

...Працювали мовчки. Дош, сонце, знову дош... Сяк-так розібрали свіжозведену стіну аж до дуги і загодилися робити нову кладку. Стіна на очах випрямлялася. Юнаки були вже без сорочок, змокрілі до кісток, вкрай стомлені й кожен зі своїми думками.

— От шахтарі дякуватимуть нам! — раптом вигукнув Мишко.

— Угу! Їхні начальники, — кивнув Максим. — Знаєш, я чому і не сподівався, що саме ти залишишся.

— Чому?

— Ти непередбачуваний... Та й до роботи, здавалося, не дуже...

— Просто не цікаво... Сам знаєш, чому я тут. Я люблю справжнє діло. А тут усе, як у нашому колишньому колгоспі. Людям байдуже... — Це ти про совість?..

— Я не ангел, чесно, але совість маю. Мій батько... От він не зміг свого часу піти на компроміс... Так принаймні моя мама казала.

— І що?

— Застрелили його... браконьери. Лісником був.

— А на журфак чого подався?

— Філософське питання... — усміхнувся Максим. — Про совість хотілося написати... Мріяв утнути щось грандіозне про лісників, про батька...

— А я теж ще з п'ятого класу бігав до районки. Вірша якось надіслав, надрукували...

— З ними у тебе краще виходить... Щось не помічав, щоб душа горіла до цієї професії. Можна ж на філологічний перевестися...

— Минулася пора очей...

— Чому?

— Я й сам після практики зрозумів, щось не так. Розумієш, журналіст, вважаю, повинен бути в усьому вільним. Думках, прагненнях, діях... А нас постійно затискають у певні рамки. Мов ті песики, на кого покажуть, на того

й цвякмаємо. Редактор мені якось сказав: «Дурниці пишеш...». Не могу я так, щоб усім розжувати та ще й до рта покласти. Ніби в лікнепі. Не той час сьогодні. Читач, повинен думати. Ми ж йому повинні лише інформацію підкидати, нехай самотужки «розжовує». А філфак?.. Вчителювати? Хоча, може, ти й правий. Там не писанина, а якість... я про вірші Усе без викрутасів... рими, метафори, афоризми. Серцем і душою мислиш...

— Здається, у тебе щось на душі й досі не так, — відклав кельму Мишко.

— Не знаю... Може, й так. Тоня телеграму надіслала, заміж виходить...

— А я думав, що ти вже забув про неї і на Даринку налаштувався...

— Скажеш таке. Ми вже давно все з'ясували з нею.

— Не ображайся, але, здається, ти не бачиш свого щастя, Максиме. Я вже казав одного разу тобі про конфлікт між тілом і душою... Будеш потім потилицю чухати. Бачив, як вона кинулася захищати тебе?..

— Не впевнений...

Мишко простягнув руку до Максимового обличчя:

— Ти вибач, мій язик... погарячував...

— Пусте... сам винний...

...Автобус із будзагонівцями поволі шурхотів мокрою жорсткою. Розморені теплом, однотономним гуркотом двигуна, студенти дрімали. Тільки Даринці було зовсім не затишно. Вона раптом підвелася, підійшла до водія і скомандувала:

— Повертайте назад!

— Ти що, з глузду з'їхала?! — випалив здивовано водій. — Це що, захоплення?..

— Кажу, повертайте! — схопилася за кермо тремтливими руками.

— Навіжена!..

(Закінчення на стор. 11)

Volodymyr
VIATROVYCH

Пісня, яку вже ніхто не почує

Нині-завтра ця пісня Миколи Леонтовича звучатиме по всьому світу. Цей текст про його твір, який ніхто не почує.

Пісня.

Вже ранок? То він таки заснув. Попри вечірню тривогу, сон був глибоким і приємним. Багато світла і музики. Хор знов співав «Щедрика», зривав захоплені овації публіки. А потім була ще одна пісня, і зала ошелешено мовчала. В очах кожного з присутніх світився захват. Саме про неї він мріяв, відколи почав творити. Вона була прекрасна, і він чітко пам'ятає її, кожен рядок, кожну ноту. Ця великодня веснянка досі звучить в його голові. Він може хоч зараз її записати. Треба зробити це негайно, щоб подарувати цю красу світові. О, він певен, пісня затьмарить навіть «Щедрика»...

— Вставай давай! — перебив захоплені думки грубий голос.

Кричав чоловік, вирячивши на нього сірі очі. Страшнішим за шалений погляд було хіба дуло рушниць, спрямоване йому в груди.

Сон миттєво зник, пригадалася причина вчорашньої тривоги. Нею був саме цей чоловік, який увечері постукав у двері батькового дому. Господар, в якого досі сила виховання переважувала звички, які гарантували безпеку, впустив незнайомця в хату. Той був напідпитку, хатне тепло після зимового вечора налаштувало гостя на балакучий настрій.

Від почутого тривога охопила вже не лише його, а усіх — батька, матір, сестру. В нього все похололо всередині, коли почув оте незнайомцеве «я в ЧК роботаю». Той тим часом вів далі про свої подвиги у боротьбі з «петлюрівськими бандами», про завдання із нищенням їхніх отаманів. «Значить не по мене, — з полегшенням подумав тоді він, — принаймні цього разу».

Ніхто з присутніх не підтримував розмови, та це не заважало балакучому чекісту не змовка-

ти кілька годин. Врешті батько, помітивши позіхання непроханого гостя, запропонував укладатися спати.

— Ляжете з Миколою в кімнаті, мати постелить.

На щастя там чекіст не продовжив балаканини, а майже миттєво заснув. Микола почав заспокоюватися і міг тепер думати про «Русалчин Великдень» — нову оперу, над якою працював. А за кілька хвилин, попри набридливий храп чекіста і попередні переживання, провалився в глибокий сон, який протривав до ранку.

— Вставай кому сказав! — повторив чекіст. Микола остаточно розплющив очі, натяг на ніс окуляри і зміг тепер краще роздивитися його. Схоже, той був ще більш п'яний, як вчора. Коли і де він встиг ще напитися?

— Што, думал, пранесло! Ан нет, контра. Я тебе уже давно веду. Сабірайся, тебе ждуть справедлива кара.

— Яка кара? Про що Ви?

— Пра твою контрреволюційну діяльність!

— Це якась помилка, я не займаюся політикою. Я музикант, композитор...

— Я знаю, хто ти, контра Леонтовіч. І пішов іменно за табою.

— Я лише музику пишу, я не роблю нічого проти влади.

— «Нічого»? Да твоя музика протів власті! Понял?!

Чекіст кричав дедалі голосніше, розмахуючи рушницею, спрямованою на Миколу, палець залишався на гачку зброї.

— Я творю пісні, — пробував заспокоїти його Микола.

— «Пісні!» А должен пісать песні! І не на поповскую тематику, а нашу пролетарскую.

— Це не попівська тематика, це оборобки народної...

— І народ ваш тоже весь контра! — кричав далі чекіст, — банди кругом, атамани, всех перестрелять! Да знаем ми всьо пра тебя, — продовжив він вже спокійніше, — і роботу твою на правительство Петлюри, і пра хор твой, каторий по міру калесіт с контрреволюційними песнями.

— Це народні пісні, — спробував перебити Микола.

Але краще б він цього не робив — чекіст знову зірвався на крик, знов почав розмахувати рушницею.

— Я здесь народ! Понял, контра?! І народним будет то, что я скажу! Кара моя — народная!

Останні слова чекіста перервав гучний хлопок. Рушниця, яка гуляла в руках ще хвилину перед тим, завмерла спрямована в груди Миколи. З дула здіймався маленький хвостик диму. Його було замало для того, щоб заповнити кімнату, проте все довкола раптом почало зникати, залите туманом.

За хвилину чи вічність він побачив перелякане обличчя батька, що пробилось крізь цей туман. Татові руки чомусь були залиті кров'ю. Здається, він намагався підняти його. Чи то він сам почав підніматися над землею, так легко, як уві сні. Батько кричав щось крізь сльози, що заливали обличчя. Але Микола не чув його. У вухах лунала прекрасна веснянка зі сну. Пісня, яку вже ніхто не почує.

(Закінчення. Почток на стор. 10)

Різко завищали гальма. Станький «пазик» став, як укопаний. У заспаному салоні зчинився галас.

— Писаки нещасні! Кинули там хлопців і дрихнете спокійно! А гроші на всіх ділитимете! Тільки й думаєте про себе!..

— То куди їхати? — запитав збентежено водій.

— Повертайте назад!..

Мишко Склярченко спритно вискочив на риштування і картинно проголосив:

— Думаєш, моя Оленка — мед? Такого було!.. І до бійки доходило навіть. Ні, все правильно, ти сам повинен в усьому розібратися і розставити, так би мовити, акценти. Хоча кажуть, перше кохання запам'ятовується на все... А втім... Глянь, туди!

Віктор примружив очі. Біла вимитого серпневим дощем «пазика» стояли будагонівці. Серед них — Даринка. «Як раніше не помічав, що в неї таке чудове золоте волосся!» Заплющив на мить очі і уявив до болю знайомий станик, повні, мов малинові ягідки, вуста...

«Але ж добре, що пішов цей дощ, що вигнула та стіна, мабуть, і зовсім, здається, непогано, що я поїхав сюди».

— Вперед, Ромео, на тебе чекають, — підморгнув Мишко.

На ті кошти, що їх заробили в будівельному загоні, Максим з Даринкою облаштували скромне студентське весілля. Мабуть, краще сказати, скромну гуртожитівську вечоринку. У вересні однокурсники поїхали на сільгоспроботи, а вони подалися на море, так би мовити, у медово-оксамитову подорож.

...Чого тільки не побачиш і не почувеш на морському пляжі. Ось прийшла ще купка відпочиваючих. Дівчина з чорним пасмом волосся і граціозним стаником, й тітонька років під шістдесят. З усього було видно, що познайо-

милися вони недавно. Дівчина увесь час сиділа до Максима спиною. Коли Даринка йшла в море, він всіляко намагався розгледіти обличчя. Проте дівчина прикрилася кристалом капелюхом і великими темними окулярами. Але голос її видався Максимові геть знайомим. І він уже намірявся підійти.

— Оце покинь тебе на хвилину! — громом пролунав голос Даринки. — Не можу дивитися без злості, як ти поїдаєш очима ту чорнявку!..

Наступної миті вона збрала свої речі і пішла з пляжу.

Через кілька хвилин і Максим поплентався за розгніваною дружиною. У тісній кімнаті бази відпочинку сварка досягла апогею — Даринка навіть збралася поїхати додому, перервавши «медову відпустку». Максим пішов з кімнати, щоб не ускладнювати. Та й винним себе не вважав. Ноги знову повели його на пляж. Але на тому місці лежала тільки одна замріяна тітонька.

— Вибачте, а де ваша... та чорнява дівчина? — запитав з надією.

— Сказала, що їй зле і пішла, — відповіла тітонька.

— А ви часом не підкажете, де вона живе?

— Що? Сподобалася? — підвелася тітонька і лукаво усміхнулася. — А ваша... не прибіжить слідом? Хоча це не моя справа, отож скажу...

Тоня сиділа на ліжку у помаранчевому капоті. Лівую рукою перебирала пасмо волосся. Помітивши стривожений погляд Максима, відвела очі. Він плюхнувся на стілець біля ліжка і витиснув і себе:

— Як?..

— Я відчувала, що ти мене знайдеш... — промовила спокійно Тоня. — Вже кілька днів за вами спостерігаю... Ти одружився чи так?.. Вона симпатична! А ми розлучилися недавно...

— Тоню... ти мені й досі снішся, — підвівся Максим.

Стілець грюкнувся на підлогу.

— І розповідаєш про це дружині, — на обличчі Тоні з'явилася хмільна усмішка.

— Я навіть не сподівався тебе зустріти тут, — Максим підсів до неї на ліжко.

Його тіло раптом пронизав струм високої частоти. Все стало надзвичайно швидко. Поли того, вже до болю знайомого халатика, здавалося, самі розлетілися в сторони, виставляючи на показ всю принадливість бажаного тіла. Вмить зникли кудись перестороги, дозволи. І все це вже було. Здається, зовсім недавно...

Ясні очі Тоні байдуже в'ялися в стелю. Вона лишень прошепотіла: «Тільки... Не хочу ще й до всього завагітніти... Макс...». І міцно притисла його до своїх пружних грудей. На її шок скотилася кришталева сльоза... Максима огорнула могутня хвиля млості. Але то на кілька секунд. Він заплющив очі і, стиснувши зуби, знеможено відкинувся на ліжко...

Автобус знову добряче тряхнуло на вибоїні. Тоня ніби прокинулася, відсахнулася з Максимових грудей.

— Ти ж тоді, мов ужалений, вискочив з кімнати, залишивши мене на самоті...

— Коли?

— Сам знаєш...

— Після того... листа в мене вселився якийсь монстр... Приревнував. Хотів повернутися і...

— ...одружився на зло... — завершила фразу Тоня.

— Так...

— І що, ти щасливий?

— А ти? — відповів спантеличено на запитання запитанням Максим.

— Дурниця.

— Що?

— Відповідати питанням на питання...

— Ні, Макс, все набагато складніше. Заплуталися ми, здається, самі у своїх стосунках. Звичайний лист, а ти цілу трагедію влаштував. Виходила тоді заміж за Сергія і чекала до останнього, що прийдеш. Покликав би, й пішла

б за тобою, куди завгодно... Але ж... мабуть, сама винна, хоча й ти міг би допомогти. Ті листи, що ти писав, твоя однокласниця, а моя сусідка — найкраща подруга — залишала собі. Вона поштаркою працювала. По вуха закохана в тебе. А я теж кохала, і боялася сказати про це... Думала, ти мене й не кохаєш зовсім... так собі. Студент престижного вузу, а я ким була? А ще та ніч... Подруга натякнула, що чоловіки не люблять легких перемог. Геть заплуталася. Тут і Сергій заходився писати перед демобілізацією. Повернувся, і все завертілося, як у кіно. Наполіг, щоб я вступила до вузу, обіцяв забрати з собою на край світу. Автівкою щовечора прилітав. Учив, як потрібно жити, не жалкуючи за минулим. Був добрим, хоч до рани прикладай. І хоча дала йому слово, думала, коли прийдеш на весілля, покину все і всіх — і за тобою, куди скажеш...

Ні, такого Максим зовсім не сподівався почути. Аж дух перехопило. Защеміло в серці.

— Чому ж тоді, на морі, не розповіла?..

— Знову забоялася... не хотіла псувати зустріч... Чому той лист тобі трапився на очі, не розумію... Можливо, доля так розпорядилася. Правду кажучи, не думала, що ти гайнеш у куці, — у Тоні заблищали очі. — Невже тільки через лист?..

Жінка змахнула чубик з очей і докірливо глянула на Максима. До його горла підкотив тугий комок.

— Щасливий?... Щастя — воно різне. І в мене так... якось... — заходився виправдовуватися Максим.

— Не треба, Макс. Я — щаслива... І вже остаточно вільна... — раптом лукаво примружила очі Тоня. — Побачила трохи світу, незабаром знову в рідну оселю. Вже Юльцо назавжди привезла сюди. Лишилося квартиру здати і деякі речі перевезти. За Сергієм не жалкую. Запив, від дому відбився. Все, Максимчику, моя зупинка, — підвелася рішуче Тоня.

— Ти у Місті живеш?.. — здивувався Максим.

— Так, і частенько бачила тебе, — вона міцно потиснула його руку. — Хай і надалі щастить тобі!

З різким шипінням відчинилися двері і Тоня ніби розчинилася в темряві.

«Щастить... Тоню! Хіба ж тепер збагнеш, як усю трапилося. У той же злощасний день, вийшовши з електрички, поклявся... На зло... Кому? Собі... Тоді така образа взяла. Вирішив: будь-що, а свого доб'юся. У будагоні собачкою ходив за Даринкою, кожного дня залишав під дверима червоні троянди, присвячував вірші. Їй, мабуть, набридли ті залицяння, вона й згодилася. Святкував перемогу, і навіть не підозрював, що чекає на нас потім. Щоб то була любов, не скажу... Сварилися, розлучилися, сходилися...»

З часом і з звук говорити ласкаві слова. Не згадувала про любов і вона. Отак і жили. З'явився синочок. Одержали двокімнатну квартиру в центрі Міста. Плазму японську придбали, пральний комплекс імпортований, посудомийку, автомобіль. Собаку завели. У банальних сімейних турботах забули про високі почуття. Не зриваємо квітів на клумбах, не лазимо у вікна до коханих. Боїмося зайвого теплого слова, зайвий раз привітатися, соромимося, скажімо, у ліфті не те що поцілуватися, а й навіть із сусідом поговорити. Таке щось... Отож, здається, все є, тільки справжнього щастя катма... Тоню, де знайти те примарне щастя? Чи існує взагалі?..»

...Автобус чмихнув і рушив далі. Максим пильно вдивлявся у промерзлу шибку, ніби щось вишукуючи поглядом.

На іншій стороні, засніженої передноворічним снігом, вулиці, одиноко стояла тендітна жіночка в хутряній шапочці, з-під якої вибилося сріблясте пасмо волосся.

— Максиме, зовсім забула сказати, що Юльця геть схожа на тебе! — прокричала вона навздогін напівтемному рейсовику, що поволі розчинявся в грудневій віхолі.

Бог дивиться з-поза лілій

Влада ВЛАСЕНКО,
Івано-Франківськ

Боже, де моє жите ділосі?

Бог не відповідав Ніколи. Так вони оба часто мовчали один на другого. Поки не засинали. Бог у Ніколіній голові, а Никола — на бамбетлі.

Рано Никола стає на холодну підлогу, їст, п'є, запахає себе в лубаві брезентові штани і йде убивати.

Никола розписаний на тиждень вперед. Скоро Різдво.

Він приходив до газди. Миє руки. Він не знає, нащо миє руки, але чується в той час Кимось — газда лле на руки теплу воду, дає чистий рушник.

Теле дивиться. От сука, ну. Дивиться.

За роки підготовки до Різдва Никола навчився перебивати в собі запах телечого страху запахом свіжого снігу. Він вдихає сніг. Теле трясє віями і зіницями, притискається до стайні, але Никола вже вміє то не

видіти. Гуп! Теле впало. Як цвек в дошку. Два рухи ножем коло ніжної ший — Никола майстер свого діла. Він перевіряє теплу артерію, сніг червоніє...

Никола миє ніж і руки, і курит. І видихає сніг. Він завжди в цей час нічого не думає. Просто курит і видихає сніг. Він майстер. Його всі поважають, бо кажуть, що худобина не мучиці догво. Перед Різдрвом люди м'якшають у серцях.

Газда суетливо помагає здоймати телечу шкіру. Никола то робит файно, по светах Николині шкіри всі продають добре.

Никола відрізає телечу голову, бере паяльну лампу і скоро смалена шерсть наповнює повітря.

Бліхові, поливані, пластмасові миски, окропи, ножі, ноги, лаби на холодець, тепле м'ясо пасує, коги кегають кишки коло гноянки — передсвятковий рейвах наповнює повітря. Никола любить, як рейвах. Борони Боже би тихо, тогди запах снігу слабшає, а запах крові глибшає.

Никола знов урочисто миє руки по лікті, п'є сто грам, і вони пробують з газдов свіжину.

— Ну всьо, Коля, за тебе! Декуємо за роботу, най Бог дасть тобі здоровлі!

— Дай, Боже!

Бог поки-що не обзивається. Никола не певний щодо свого здоров'я, але за роки убивств, оправданих вівтарем і тельцем, навчився не думати про то. Всі так. Тай він так. Най Бог гріха відпускає. Бог отримав завдання. Бог мовчит. Кишенька повниться.

Никола має ще три хати на нині. Квапиться.

А потому приходив вечір.

І Никола дома.

Він живе сам. Давно сам.

Кладе гроші в креденц, сідає на лаву. Тиша дивиться. От же ж, сука. Дивиться.

— Я мушу!

— Ти ніц не мусиш...

Телечі очі і зіниці трясуться перед ним...

«Віпий, хло, бо...».

Никола п'є.

Бог дивиться з-поза лілій, і Никола не знає його.

Він лиш ніжно вірит, що його не притиснут до стайні ради Різдва...

І лягає на бамбетлю.

Туристичні магніти Житомирщини

У програмі розвитку туризму на 2021-2023 роки, яку затвердили на сесії депутати Житомирської обласної ради, визначено 5 туристичних «магнітів» області.

Зокрема, це заказник «Камінне село» в Олевському районі, історичний комплекс «Кляштор Босих Кармелітів» у Бердичеві, парк «Древлянський» у Коростені, Національний музей космонавтики імені С.П. Корольова у Житомирі та замок-музей «Радомисль» у Радомишлі.

Крім того, на Житомирщині виокремили 6 основних перспективних напрямків туризму: автентичний, фестивальний, спортивний, релігійний, діловий та медичний.

У документі зазначається, що в області є низка проблем, які призупиняють розвиток туристичної галузі. Серед них — низька конкурентоспроможність туристичних послуг, недостатній розвиток інфраструктури, мала кількість турінфоцентрів та сувенірної продукції, відсутність маркування на турмаршрутах.

Розробники програми вважають, що вона поступово дасть змогу вирішити визначені проблеми.

Новини Житомира.

ЗАМІСТЬ ПРИВІТАННЯ

КОЖНОМУ, КОЖНОМУ...

Його час добігав до кінця. Ладнав торби у вічність. Зимовий вітерець куй-овдив сиві брови, грався бородою, обвіював розпашіле від похмурих думок чоло.

Ну що йому сказати, малому, ну що?

«Думи мої, думи мої, лихо мені з вами», — несподівано зринуло в голову.

Казали ж йому старші брати, казали, і що?..

Пропустив повз вуха всі їхні застереження, бо всім серцем вірилося, що все буде інакше.

Згадалось, як вітали його народження салютами, як рікою лилося шампанське по всім світі.

А він? Юний, усміхнений, радісно ніс 366 торб, по одній на кожен день, і в кожній — 86400 шансів.

Шансів! Це єдине і найбільше, що він міг їм подарувати.

Кожен щодня 1440 разів отримував по 86400 шансів у безцінний дарунок.

І що?

Ох, яка страшна більшість отримала їх лиш для того, щоб прогавити всі надані щедрою вічністю можливості і зараз скиглити «Ох, який жаский рік, швидше б уже він закінчився!».

Закінчуся-закінчуся.

Але ти, людино, чи станеш сама новою у новім році, якого ти так самозабутньо ждеш, щоб у святую ніч прощання-зустрічі сказати своє заповітне: «Хай усе погане залишиться в старім році!»?

Станеш, випивши свою чарку, з'ївши своє олів'є, поскакавши довкола ялинки?

Так ото ж-бо!

Смішне людство. Вічні діти, що ну ніяк не хочуть вчитися.

Що так люблять всі сумні, а часами й трагічні наслідки своїх роздутих амбіцій, чванливих фанаберій, власноруч організованих зашкварів, зальотів і прольотів списувати на когось. На рік.

Ага, то він приніс усе те чорне паскудство брехні, ненависництва, зрад, користоловства і прочая, і прочая, і прочая.

Я ж вам ніс народження, а ви робили аборти.

Я вам ніс любов, а ви намагалися змусити її служити своєму розперзаному егу.

Я вам ніс кохання, а ви його топили у зраді.

Я вам ніс радість буття, а ви стрічали її шквалом критики і нарікань, забуваючи про короткоплінність свого перебування тут.

Ну, звісно, це ж я приніс ковід і розніс його по світу.

Тьху, сил немає, сил немає, немає...

Сили закінчуються.

Що ж сказати малому?

Довкола стояло 366 спакованих торб.

Лише кілька стояли ще з шансами.

Решта вже була помаркована білочками «Радість», «Народження», «Смерть», «Успіх», «Милосердя», «Доброта», «Щедрість», «Скупість», «Користоловство», «Смуток», «Туга», «Дружба», «Відданість», «Зрада», «Щирість», «Брехня», «Вірність», «Ідеї», «Наміри», «Плани», «Проекти», кожна торба зі своїм, наповненим не ним, а людьми, скарбом.

Ага, не забути нагадати малому, що він бере тільки 365 торб. На одну менше.

Менше для смертей, сліз, розлук, прощань, але ж менше і для народжень, зустрічей, любові, прощень.

Менше шансів для всього.

Але ці кілька днів... Кілька своїх останніх днів він ще подарує їм шанси.

Кожному, кожному.

Рішуче ступив до мішка з позначкою «26 грудня», смикнув за зав'язку.

І полетіли можливості.

Кожному, кожному...

Чи ж приймуть?..

Валентина МАТЯШУК.

ПЕРЕДПЛАТА

Тижневик «Форпост» можна передплатити в редакції і отримувати в редакції чи за адресою проживання або роботи.

Передплачувати можна з кожного наступного номера.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ:

один випуск/номер (отримувати у редакції) — 6 гривень;

послуга на місяць з 4 тижнів — 24 гривні;

послуга на місяць із 5 тижнів — 30 гривень.

З грудня 2020 року до кінця березня 2021 року діятиме безкоштовна кур'єрська доставка за вказаною у передплатному талоні адресою.

Вартість передплати для пенсіонерів, учнів/студентів та усіх пільгових категорій громадян — 5 гривень за випуск; місяць — 20 гривень, незалежно від кількості тижнів у ньому.

ВАРТІСТЬ РЕКЛАМИ

Рядкове оголошення для населення на кшталт «куплю-продам», «мінюю», «віддам» тощо — 20 гривень.

Оголошення про втрачений документ — 40 гривень.

Оголошення на зразок «шукаю людину для догляду за...» чи «потрібен чоловік для допомоги по господарству...» — 30 гривень.

Блочна реклама, офіційні повідомлення й інформація (площа сторінки): 1 см кв. — 8 гривень.

Блочна реклама на 1-й сторінці: 1 см кв. — 12 гривень.

Вітання, подяка, поминання — 50 гривень.

Вітання, подяка на 1-й сторінці — 100 гривень.

Цегейку вдягнули в Єгипті

Galyna BAKR

Завершується грудень 2020-го року. В Єгипті — розпал зеленого сезону, тобто усіяної городи. Надворі, як завжди в цю пору, стоїть сонячна весняна погода.

Але сьогодні в Каїрі холодніше, ніж на півночі, в Олександрії. Там зараз +21, а у нас +19. І на тому дякувати Богові: сонечко щодня.

А от у Києві — то дощ, то сніг, одним словом, мряка... У Стамбулі холодно, але не по-зимовому, а по-осінньому...

Та найхолодніше зараз в тутешніх єгипетських квартирах, бо вони віками будуються без системи опалення. Та й такі величезні квартири неможливо прогріти...

Мій чоловік з мене посміюється, адже я ходжу в хаті в повному зимовому обмундируванні і цигейкову безрукавку майже не знімаю, коли ж виходжу на вулицю, то одягаюся по-літньому. Сонячні промені і рух — прекрасні генератори енергії, причому, безкоштовно!

Слава Богові, тотального карантину в Єгипті немає, навіть школи працюють у звичному режимі, і можна ходити на вулиці без масок. Що я і роблю. А от у магазин без нагадувань сама вдягаю маску, адже в таких велелюдних місцях, де половина народу без масок, краще не ризикувати. Усім Вам бажаю сонячних днів і тепла в душі і в домівці!

Люділа ДАВИДЕНКО,
Харків

ОКРЕМА ДУМКА

Довкруз ялинки

Ми зараз наряджаємо ялинку вдома, радіємо, танцюємо. Дехто вважає це нашими традиціями, а Геловін — не нашими традиціями чомусь. Хоча і ялинка на Різдво і Геловін — традиції одного щабелю: германська в першому випадку і британська, перенесена на Американський континент, в другому.

На наших територіях в хату занесли ялинкові гілки, коли у ній померла людина. До того, як з'явилися мурги, небіжчик лежав у хаті 3 дні, і

запах гілля ялинки чи сосни перебивав групний сморід.

Та й сама новорічна ялинка — мертва дерево, яке за два тижні викинуть. Ну, або в березні, чи в липні, кому як лінь дасть... Таке собі задоволення, як і зрізані квіти, сформовані в букети. Вау! І через три дні на смітник...

Отой голова, який встановив ялинку з кладовища в центрі міста цьогоріч, показав всю суть цього дійства. Зробив одразу дві добрі справи: прибрав аварійне дерево і дав тому дереву

гідно вмерти в святковому вбранні на радість публіці. Це найкраща ялинка. Не за всі гроші міста і з користю. Але населення не оцінило. Краще за два лямми. І з пафосом.

Ну, таке...

В одній мені знайомій родині наряджають ялинку, яка вирощена для посадки. На весну вони її висаджують. Як на мене, саме це повинно стати традицією, якщо вже так потрібно ті ялинки на свято в оселі.

А як ви гадаєте?

Прогноз погоди на тиждень (29.12.2020-04.01.2021)

ВІВТОРОК, 29 ГРУДНЯ	СЕРЕДА, 30 ГРУДНЯ	ЧЕТВЕР, 31 ГРУДНЯ	П'ЯТНИЦЯ, 1 СІЧНЯ	СУБОТА, 2 СІЧНЯ	НЕДІЛЯ, 3 СІЧНЯ	ПОНЕДІЛОК, 4 СІЧНЯ
Ніч Ранок День Вечір +4° +6° +8° +3° До полудня опадів не очікується. У другій половині дня можливий дощ, який до вечора закінчиться. Сонце зійде о 8:02, заїде о 16:07	Ніч Ранок День Вечір +1° +5° +8° +7° З самого ранку небо у Малині вкрийється хмарами, які протримаються до кінця дня. Без опадів. Сонце зійде о 8:02, заїде о 16:08	Ніч Ранок День Вечір +8° +8° +10° +9° Хмарна погода буде увесь день. У другій половині дня очікується дрібний дощ, який йтиме до вечора. Сонце зійде о 8:02, заїде о 16:09	Ніч Ранок День Вечір +9° +8° +7° +2° Протягом дня погода буде похмурою. Вранці очікується дощ. Після обіду він послабшає. Сонце зійде о 8:02, заїде о 16:10	Ніч Ранок День Вечір +1° 0° +4° +2° У Малині хмарна погода буде триматися до самого вечора. Без опадів. Сонце зійде о 8:02, заїде о 16:11	Ніч Ранок День Вечір +1° +1° +4° +1° Сонце в цей день буде рідко з'являтися з-за хмар. Без опадів. Сонце зійде о 8:02, заїде о 16:12	Ніч Ранок День Вечір +1° 0° +3° 0° Протягом усього дня у Малині буде триматися хмарна погода. Без опадів. Сонце зійде о 8:02, заїде о 16:14

Загальнодержавний загальнополітичний тижневик.
Засновник — Найдюнов Сергій Андрійович.
свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №6642 від 28.10.2002 р.
Видавець — ТОВ «Гарно»
свідоцтво про державну реєстрацію А00 №789532
Р/р №UAN12311744000026000055842642
ЄДРПОУ банку 14360570 код 311744
АТКБ «ПриватБанк»

Головний редактор — Ірина КРИМСЬКА.
Газета виходить українською мовою один раз на тиждень — щовівторка.
Обсяг — 3 друк. арк. Тираж — 700.
Зверстано Кирилом В. Ковалевським
Надруковано у КП «Малинська районна друкарня»
Адреса: вул. Кримського, 7, зам. №

Адреса редакції: м. Малин, вул. Грушевського, 11,
(приміщення райспоживспілки,
вхід з вулиці Н. Сосніної. 2-й поверх).
E-mail: forpostinua@ukr.net Телефон: 063-842-42-36.
За зміст реклами та оголошень редакція відповідальності не несе.
Думки авторів публікацій не обов'язково відображають точку зору редакції.